

PROJEKT!

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stepnica na lata 2017 - 2023

Wykonawca:

Konsorcjum:

Centrum Rozwoju Społeczno Gospodarczego , Sp. z o.o. w Szczecinie
oraz Green Wood - Warszawa

na zlecenie:

Gminy Stepnica

Szczecin – Stepnica, 27 grudnia 2017 roku

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stepnica realizuje zespół ekspertów Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Przedsiębiorstwo Społeczne Sp. z o.o. w Szczecinie oraz Green Wood Sp. z o.o. w Warszawie w składzie: Włodzimierz Durka (kierownik), Romana Krzewicka, Antoni Sobolewski przy współudziale członków Zespołu ds. Rewitalizacji Gminy Stepnica.

W proces tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stepnica na lata 2017-2023 zostali zaangażowani pracownicy Urzędu Miasta Stepnicy, Ośrodka Pomocy Społecznej, Domu Kultury oraz innych jednostek komunalnych. Wysoką aktywność wykazali także mieszkańcy gminy, którzy wyrażali swoje opinie w trakcie wszystkich etapów procesu społecznej partycypacji i konsultacji.

„Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stepnica na lata 2017-2023” dofinansowano ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

Spis treści.....	3
1. Wstęp	5
2. Charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy Stepnica na tle regionu	6
3. Powiązania programu rewitalizacji społecznej z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy Stepnica	18
3.1.1. Dokumenty Unii Europejskiej	20
3.1.2. Dokumenty regionalne	23
4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w gminie Stepnica	24
4.1. Metodologia diagnozy na potrzeby rewitalizacji.....	24
4.2. Analiza wewnętrznego zróżnicowania gminy ze względu na występowanie zjawisk kryzysowych w głównych sferach funkcjonalnych: analiza ilościowa/statystyczna.....	26
4.2.1. Sfera społeczna.....	26
4.2.2. Sfera gospodarcza	28
4.2.3. Obszary popegeerowskie	29
4.2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	30
4.2.5. Sfera techniczna	31
4.2.6. Sfera środowiskowa	32
4.3. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Stepnica	34
5. Wyznaczenie obszarów rewitalizacji z uwzględnieniem partycypacji mieszkańców i zasobów lokalnych.....	36
5.1. Partycypacyjna ocena obszaru rewitalizacji	36
5.2. Obszar rewitalizacji gminy Stepnica	37
5.3. Charakterystyka podobszarów rewitalizacji – problemy, potrzeby, potencjały i propozycje rozwiązań.....	38
5.3.1. Podobszar rewitalizacji Łąka, Racimierz i Żarnowo	38
5.3.2. Podobszar rewitalizacji Czarnocin	39
5.3.3. Podobszar rewitalizacji Kopice	40
6. Wizja, cele i kierunki działania.....	41
6.1. Wizja obszaru rewitalizacji	41
6.2. Cel główny i cele operacyjne	42
7. Projekty rewitalizacji	44
8. System wdrażania i monitorowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	67

8.1.	System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	67
8.2.	System monitoringu	68
8.3.	Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji	69
9.	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	70
10.	Spis tablic i rysunków	71

1. Wstęp

Niniejszy dokument zawiera analizę i diagnozę ukierunkowaną na wyznaczenia obszaru zdegradowanego (a dalszej kolejności obszaru rewitalizacji). Analiza i diagnoza przeprowadzona zostanie w oparciu o dane zastane: dokumenty urzędowe oraz bazy danych.

Diagnoza przeprowadzona zostanie dla całej gminy, jednocześnie odnosząc się do negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej. Aby stwierdzić istnienie i określić zakres negatywnych zjawisk w każdej z ww. sfer stosuje się szereg wskaźników. Dobór tych wskaźników uzależniony jest nie tylko ich dostępnością, ale także ich adekwatnością do analizowanych zjawisk.

Głównym kryterium doboru wskaźników jest moc diagnostyczna zjawisk negatywnych specyficznych dla analizowanej gminy i jej wewnętrznych uwarunkowań.

Zarówno w „Wytycznych” (definicja stanu kryzysowego), jak i w ustawie o rewitalizacji (art. 9 ust. 1) określono zjawiska, które w szczególności powinny zostać poddane analizie w sferze społecznej. Użycie frazy „w szczególności” oznacza, że poza analizą wymienionych można badać występowanie również innych negatywnych zjawisk. Zróżnicowanie charakteru i skali zjawisk społecznych występujących w gminach uniemożliwia sformułowanie ich zamkniętego katalogu. Wybór powinien wynikać z ich natężenia w konkretnej gminie (np. depopulacja, problemy z uzależnieniami, poziom zdrowia, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych).

W prezentowanej diagnozie sytuacji w gminie Stepnica analizie poddane zostaną następujące wskaźniki ilustrujące wewnętrzne zróżnicowanie w gminie:

1. wskaźniki społeczne (liczba osób korzystających z pomocy społecznej, liczba osób pozostających bez pracy);
2. wskaźniki gospodarcze (poziom przedsiębiorczości w gminie);
3. wskaźniki przestrzenno-techniczne (poziom dekapitalizacji budownictwa mieszkaniowego, dostępność do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej, udział budownictwa popegeerowskiego);
4. wskaźniki środowiskowe (ludność korzystająca z oczyszczalni, nasadzenia i ubytki według lokalizacji).

W pewnych przypadkach, zwłaszcza w odniesieniu do kwestii technicznych, konieczne było przyjmowanie wartości szacunkowych. Szacunków tych dokonywali jednak lokalni eksperci, co ogranicza zakres potencjalnych błędów.

2. Charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy Stepnica na tle regionu

Syntetyczne zestawienie danych dotyczące Gminy Stepnica zawarto w tabeli nr 1. Zawiera one dostępne dane o gminie pochodzące z danych urzędowych Urzędu Statystycznego w Szczecinie, Izby Skarbowej, Regionalnej Izby Obrachunkowej, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, KRUS, Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Państwowej Komisji Wyborczej.

Dane przedstawione zostały w działach, które podsumowywane są w rozmaitych skalach obrazujących miejsce gminy wśród 114 gmin województwa.

Tabela 1. Podstawowe dane o gminie Stepnica

Wielkości i wskaźniki STEPnica	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
SPOŁECZEŃSTWO						
DEMOGRAFIA						
Liczba ludności	4 945	4 902	4 858	4 857	4 965	4 957
W tym w wieku produkcyjnym	3 249	3 222	3 226	3 210	3 268	3 263
Odsetek liczby osób w wieku produkcyjnym	65,70	65,73	66,41	66,09	65,82	65,82
Wzrost/Spadek liczby ludności (rok poprzedni=100)	.	99,13	99,10	99,98	102,22	99,84
Wzrost/Spadek liczby ludności 2010-2015 (2010=100)	100,24					
DOCHODY						
Liczba podatników	2 532	2 515	2 573	2 659	2 612	
Całkowite dochody (PIT)	55 038 205,01	62 123 097,88	64 352 140,39	68 202 958,83	71 914 956,79	
Średni dochód (miesięczny) na 1 podatnika	1 811,42	2 058,42	2 084,21	2 137,49	2 294,38	
Średni dochód miesięczny na 1 mieszkańca	927,51	1 056,08	1 103,89	1 170,18	1 207,03	
Miejsce gminy w Rankingu Zamożności	50	37	43	42	43	
Miejsce w Rankingu Zamożności w latach 2010-2014	43					
Liczba podatników o dochodach < 20 tys. zł rocznie	1 525	1 422	1 414	1 401	1 320	
Liczba podatników o dochodach > 80 tys. zł rocznie	43	52	75	74	83	
Całkowity dochód w grupie < 20 tys. zł rocznie	15 028	14 199	15 104 208,91	15 244 235,64	14 584 537,97	

		174,80	451,26				
Całkowity dochód w grupie > 80 tys. zł rocznie		7 185 394,09	10 823 224,04	11 023 159,39	12 623 911,69	13 888 986,84	
Odsetki w całkowitej liczbie podatników	Podatników z grupy <20 tys. zł rocznie	60,23	56,54	54,96	52,69	50,54	
	Podatników z grupy > 80 tys. zł rocznie	1,70	2,07	2,91	2,78	3,18	
Średni dochód miesięczny	Podatników z grupy < 20 tys. zł rocznie	821,21	832,13	890,16	906,75	920,74	
	Podatników z grupy > 80 tys. zł rocznie	13 925,18	17 344,91	12 247,95	14 216,12	13 944,77	
Relacja średnich dochodów grupy najuboższej i najbogatszej (< 20 tys. = 1)		16,96	20,84	13,76	15,68	15,15	
Miejsce gminy w Rankingu Biegunów Dochodów		39	14	65	32	38	
Miejsce gminy w Rankingu Biegunów Dochodówm 2010-2014		38					
Udział w całkowitej sumie dochodów	Podatników z grupy < 20 tys. zł rocznie	27,30	22,86	23,47	22,35	20,28	
	Podatników z grupy > 80 tys. zł rocznie	13,06	17,42	17,13	18,51	19,31	
Wartość wskaźnika Gini'ego. Zróżnicowanie dochodowe		0,469	0,485	0,452	0,458	0,449	
Miejsce gminy w Rankingu Zróżnicowania Dochodowego (RZD)		80	34	77	53	70	
Średnia wartość wskaźnika Gini 2010-2014		0,463					
Miejsce w Rankingu Zróżnicowania Dochodowego (RZD) 2010-2014		63					
ZALEŻNOŚĆ BYTOWA							
Liczba osób uzyskujących pomoc i świadczenia z gminnej pomocy społecznej		906	808	858	845	737	616
Wielkość środków na świadczenia społeczne		548 038	603 125	619 491	682 427	568 033	563 321
Średnia wielkość świadczenia na 1 osobę korzystającą (rocznie)		604,90	746,44	722,02	807,61	770,74	914,48
Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej		18,32	16,48	17,66	17,40	14,84	12,43
Miejsce w Rankingu Zależności Bytowej		44	49	36	39	45	54
Średni odsetek osób korzystających z pomocy społecznej 2010-2015		16,19					
Miejsce w Rankingu Zależności Bytowej 2010-2015		45					
EDUKACJA							
Średnia wyników sprawdzianu w szkołach podstawowych		21,97	23,16	19,59	20,43	24,70	56,62

Średnia wyników egzaminu w gimnazjach		23,00	18,83	46,16	42,89	45,72	50,50
Wskaźnik Osiągnięć Edukacyjnych WOE	Szkoły podstawowe	0,529	0,582	0,513	0,454	0,659	0,381
	Gimnazja	0,312	0,191	0,339	0,415	0,473	0,624
Miejsce gminy w Rankingu WOE	Szkoły podstawowe	67	60	76	77	30	95
	Gimnazja	99	108	101	100	83	46
Średnia wartość wskaźnika WOE 2010-2015	Szkoły podstawowe	0,519					
	Gimnazja	0,392					
Średnie miejsce w Rankingu WOE 2010-2015	Szkoły podstawowe	68					
	Gimnazja	90					
RENTY I EMERYTURY							
Liczba osób pobierających emeryturę (wszystkich rodzajów)					425	438	
Liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy					166	157	
Liczba pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z KRUS						142	133
Odsetek świadczeniobiorców (bez KRUS)	Emeryci				8,75	8,82	0,00
	Renciści				3,42	3,16	0,00
Całkowita liczba świadczeniobiorców (ZUS i KRUS)						737	133
Ogólny Wskaźnik „obciążenia” świadczeniobiorcami (ZUS i KRUS)					18,41	22,55	4,08
GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ							
Liczba aktywnych podmiotów zarejestrowanych w REGON						350	382
W tym	Własność krajowa/Osoby fizyczne					311	339
	Skarb państwa					0	0
	Samorządowe					11	11
	Podmioty zagraniczne					11	14
	Fundacje i stowarzyszenia					12	13
	Wspólnoty mieszkaniowe					3	3
	Kościoty i związki (stowarzyszenia) religijne					2	2
Odsetek podmiotów nierynkowych						8,00	7,59
Ogólny wskaźnik (odsetek) podmiotów nierynkowych						7,80	

Miejsce gminy w Rankingu Zależności od Publicznego Rynku Pracy						104	
Wskaźnik Możliwości Zatrudnienia Ogółem = Liczba ludności w wieku prod. w stosunku do liczby podmiotów ogółem						9,34	8,54
Wskaźnik Możliwości Zatrudnienia w Podmiotach Rynkowych						10,15	9,24
Działy (wg PKD) klasyfikacji podmiotów zarejestrowanych w REGON	Rolnictwo					48	48
	Przemysł					33	38
	Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne					19	20
	Informacja i komunikacja					3	1
	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna					10	8
	Sfera publiczna (administracja, edukacja, opieka społeczna i opieka zdrowotna)					38	45
Udział podmiotów z danego działu w ogólnej liczbie podmiotów zarejestrowanych	Rolnictwo					13,71	12,57
	Przemysł					9,43	9,95
	Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne					5,43	5,24
	Informacja i komunikacja					0,86	0,26
	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna					2,86	2,09
	Sfera publiczna (administracja, edukacja, opieka społeczna i opieka zdrowotna)					10,86	11,78
Łączny odsetek podmiotów z działów informacji i komunikacji, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz sfery publicznej						14,57	14,14
Średni odsetek podmiotów z działów informacji i komunikacji, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz sfery publicznej						14,35	
Miejsce gminy w Rankingu "Profesjonalnych" Podmiotów Gospodarujących						48	
Kategorie wielkości zatrudnienia	Do 9 pracowników					335	367
	10-49					15	15

	50-249					0	0
	pow. 250					0	1
Odsetek przedsiębiorstw	<i>mikro (do 9 pracowników)</i>					95,71	96,07
	<i>małe (10-49 pracowników)</i>					4,29	3,93
	<i>średnie (50-249 pracowników)</i>					0,00	0,00
	<i>duże (pow. 250 pracowników)</i>					0,00	0,00
Właściciele podmiotów z kategorii 10 i więcej pracowników	Samorządowe					4	4
	Państwowe					0	0
	Własność krajowa/Osoby fizyczne					9	9
	Własność zagraniczna					2	2
Odsetek rynkowych przedsiębiorstw wśród podmiotów o zatrudnieniu pow. 10 pracowników						73,33	73,33
Mobilność pracownicza							
Liczba mieszkańców uzyskujących wynagrodzenia ze stosunku pracy		2 187	2 259	2 188	2 246	2 312	
Aktywność pracownicza (odsetek osób uzyskujących wynagrodzenia ze stosunku pracy w odniesieniu do liczby ludności w wieku produkcyjnym)		67,31	70,11	67,82	69,97	70,75	
Miejsce gminy w Rankingu Aktywności Pracowniczej		73	67	73	66	66	
Średni odsetek mieszkańców gminy uzyskujących wynagrodzenia ze stosunku pracy 2010-2014		69,19					
Miejsce gminy w Rankingu Aktywności Zatrudnieniowej 2010-2014		69					
Liczba pracowników wynagradzanych w swoim miejscu (gminie) zamieszkania		892	895	778	764	804	
Liczba pracowników uzyskujących wynagrodzenia poza miejscem (gminą) zamieszkiwania		1 295	1 364	1 410	1 482	1 508	
Wskaźnik "Wychodźstwa" Pracowniczego		59,21	60,38	64,44	65,98	65,22	
Miejsce gminy w Rankingu "Wychodźstwa Pracowniczego"		86	84	75	71	76	
Średni odsetek mieszkańców gminy uzyskujących wynagrodzenia poza swoją gminą zamieszkiwania 2010-2014		63,05					
Miejsce gminy w Rankingu "Wychodźstwa" Pracowniczego 2010-2014		78					

Liczba pracowników uzyskujących wynagrodzenia z pracy w gminie	1 259	1 284	1 147	1 129	1 226	
Liczba pracowników spoza gminy uzyskujących wynagrodzenie na jej terenie	367	389	369	365	422	
Wskaźnik atrakcyjności zatrudnieniowej lokalnych pracodawców	29,15	30,30	32,17	32,33	34,42	
Miejsce gminy w Rankigu Atrakcyjności Zatrudnieniowej	92	94	89	86	84	
Średni odsetek osób uzyskujących wynagrodzenie na jej terenie ale nie będących jej mieszkańcami 2010-2014	31,67					
Miejsce gminy w Rankingu Atrakcyjności Zatrudnieniowej 2010-2014	89					
BEZROBOCIE						
Liczba bezrobotnych (31.12)	333	268	252	248	233	189
Wskaźnik bezrobocia	10,25	8,32	7,81	7,73	7,13	5,79
Miejsce w Rankingu Bezrobocia	80	95	100	104	96	98
Średni wskaźnik bezrobocia 2010-2015	7,84					
Miejsce gminy w Rankingu Bezrobocia 2010-2015	96					
OBROTY I PODATKI						
Liczba podatników deklarujących obroty	171	168	169	170	164	
Wielkość całkowita obrotów będących podstawą obliczenia podatku VAT	374 170 192,00	484 994 130,00	536 643 136,00	649 075 611,00	415 091 698,00	
W tym	Obroty krajowe	129 955 451,00	170 438 354,00	196 277 646,00	217 134 418,00	162 724 567,00
	Obroty z zagranicą	81 923 680,00	100 293 124,00	95 533 166,00	132 519 011,00	84 892 193,00
	Obroty inwestycyjne	6 659 896,00	11 063 645,00	17 948 861,00	11 375 612,00	5 666 138,00
	Pozostałe	155 631 165,00	203 199 007,00	226 883 463,00	288 046 570,00	161 808 800,00
Odsetek obrotów w stosunku do całkowitych	Krajowych	34,73	35,14	36,58	33,45	39,20
	Zagranicznych	21,89	20,68	17,80	20,42	20,45
	Inwestycyjnych	1,78	2,28	3,34	1,75	1,37
Wielkość obrotów na 1 mieszkańca miesięcznie	6 305,53	8 244,83	9 205,49	11 136,43	6 966,96	
Miejsce gminy w Rankingu Obrotów Rynkowych	23	21	18	14	28	
Średnia wielkość obrotów na 1 mieszkańca 2010-2014	8 371,85					

Miejsce w Rankingu średniej Wielkości Obrotów na 1 mieszkańca 2010-2014		21					
Liczba całkowita podatników podatku CIT		17	16	19	18	21	
W tym	Wykazujących dochód	8	9	9	7	12	
	Wykazujących straty	9	7	10	11	9	
Odsetek wykazujących straty		52,94	43,75	52,63	61,11	42,86	
Wielkość dochodów w podatku CIT		4 599 923,54	4 197 334,34	801 405,14	309 243,45	740 989,81	
Wielkość strat w podatku CIT		765 980,51	405 242,60	1 379 184,30	1 545 005,32	443 542,49	
Relacja między dochodami a stratami (dochody = 1)		0,17	0,10	1,72	5,00	0,60	
SAMORZĄDY							
Wielkość dochodów całkowitych		34 202 084,87	44 411 241,96	42 765 264,99	42 782 072,58	17 368 375,39	21 764 887,00
W tym ze źródeł	Dotacje z budżetu państwa	2 867 748,62	2 875 829,97	2 872 361,03	2 931 104,76	2 870 012,42	3 007 117,23
	Subwencja ogólna	3 312 719,00	5 169 255,00	3 383 889,00	3 336 585,00	3 322 749,00	3 598 619,00
	Dochody z PIT	1 324 852,00	1 308 803,00	1 414 248,00	1 746 050,00	1 830 862,00	2 094 851,00
	Dochody z CIT	285 458,91	326 766,95	276 369,90	76 906,94	188 496,00	79 328,52
	Podatek od nieruchomości	13 975 448,37	14 970 936,86	16 027 925,12	15 220 112,91	2 256 828,54	3 715 771,10
	Podatek rolny	216 824,76	257 413,51	329 210,38	372 141,45	380 999,81	370 170,54
	Sprzedaż praw majątkowych	48 961,91	163 447,15	416 695,07	64 582,94	45 735,04	16 404,73
Odsetki dochodów ze źródeł	Dotacje z budżetu państwa	8,38	6,48	6,72	6,85	16,52	13,82
	Subwencja ogólna	9,69	11,64	7,91	7,80	19,13	16,53
	Dochody z PIT	3,87	2,95	3,31	4,08	10,54	9,62
	Dochody z CIT	0,83	0,74	0,65	0,18	1,09	0,36
	Podatek od nieruchomości	40,86	33,71	37,48	35,58	12,99	17,07
	Podatek rolny	0,63	0,58	0,77	0,87	2,19	1,70
	Sprzedaż praw majątkowych	0,14	0,37	0,97	0,15	0,26	0,08

Wskaźnik Samodzielności Finansowej (WSF) tj. odsetek wpływów z podatków oraz wkładu PIT/CIT		46,35	38,34	43,18	40,86	27,08	28,84
Średnia wielkość Wskaźnika Samodzielności Finansowej w latach 2010-2015		37,44					
Miejsce gminy w Rankingu WSF 2010-2015		21					
Relacja między wpływami z podatków od nieruchomości i rolnego (rolny=1)		64,46	58,16	48,69	40,90	5,92	10,04
Dochód całkowity gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca		6 916,50	9 059,82	8 803,06	8 808,33	3 498,16	4 390,74
Dochód całkowity gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca/miesięcznie		576,37	754,99	733,59	734,03	291,51	365,89
Relacja między dochodem miesięcznym gminy na 1 mieszk. a dochodem własnym mieszkańców miesięcznie (dochód własny=1)		0,62	0,71	0,66	0,63	0,24	
Wydatki całkowite gminy		42 000 920,29	33 931 690,92	36 276 262,08	44 985 133,64	26 126 290,89	23 904 460,00
W tym	Wydatki inwestycyjne	27 282 797,93	19 752 340,39	18 484 232,65	26 280 634,92	8 261 326,12	10 772 756,70
	Wydatki 421-445, 447, 448, 453, 454 i 470.	4 238 938,95	4 194 948,30	4 465 861,52	4 828 932,27	4 520 204,36	4 317 307,82
	Wydatki na pomoc społeczną	3 473 056,36	3 757 324,46	4 041 041,88	3 783 323,27	3 411 819,23	3 049 981,37
	Wydatki na edukację	7 389 190,23	6 010 599,62	5 723 396,95	7 369 144,24	6 154 357,57	5 405 107,14
	Wydatki na wynagrodzenia	5 536 476,45	6 343 506,95	7 165 168,15	7 461 346,16	7 427 926,67	7 224 991,95
Odsetki wydatków na:	Inwestycje	64,96	58,21	50,95	58,42	31,62	45,07
	Utrzymanie aparatu	10,09	12,36	12,31	10,73	17,30	18,06
	Pomoc społeczną	8,27	11,07	11,14	8,41	13,06	12,76
	Edukację	17,59	17,71	15,78	16,38	23,56	22,61
	Wynagrodzenia	13,18	18,69	19,75	16,59	28,43	30,22
ŚRODKI EUROPEJSKIE W LATACH 2007-2015							
Środki europejskie w dochodach gmin (wg RIO, par. 1-9)							
Kwota dochodów zaksięgowana w paragrafach 1-9 klasyfikacji dochodów gmin		586 275,29	6 671 600,22	2 389 849,18	3 571 931,83	2 806 045,98	2 892 463,55
Odsetek w stosunku do całkowitych dochodów gminy		1,71	15,02	5,59	8,35	16,16	13,29

Całkowita suma dochodów ze środków europejskich (par. 1-9)		18 918 166,05					
Całkowity odsetek dochodów ze źródeł europejskich (par. 1-9) w latach 2010-2015 w stosunku do całości dochodów gminy w tym okresie		9,31					
Dochody ze środków europejskich na 1 mieszkańca (rocznie)		118,56	1 361,00	491,94	735,42	565,17	583,51
Miejsce gminy w Rankingu Pozyskanych Środków Europejskich (na 1 mieszkańca)		47	3	17	5	13	8
Średnia wielkość środków europejskich w przeliczeniu na średnią liczbę mieszkańców (w okresie 2010-2015)		641,64					
Miejsce gminy w Rankingu Pozyskanych Środków Europejskich (na 1 mieszkańca) w latach 2010-2015		16					
Środki europejskie wg SIMIK(ogółem 2010-2015)							
Kwota środków wydanych na terenie gminy	Ogółem	30 027 866,99					
	W tym przez gminę i jej jednostki	10 958 389,00					
Odsetek środków wydanych przez gminę i jej jednostki		36,49					
Środki wydane w ramach PO Infrastruktura i Środowisko	Ogółem	6 066 623,58					
	W tym przez gminę i jej jednostki	0,00					
Środki wydane w ramach PO Innowacyjna Gospodarka	Ogółem	1 595 863,95					
	W tym przez gminę i jej jednostki	1 054 704,14					
Środki wydane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego W ojewództwa Zachodniopomorskiego	Ogółem	14 454 580,97					
	W tym przez gminę i jej jednostki	7 519 683,31					
Środki wydane w ramach PO Kapitał Ludzki	Ogółem	7 910 798,49					
	W tym przez gminę i jej jednostki	2 384 001,55					
Odsetek środków wydanych w ramach	PO Infrastruktura i Środowisko	20,20					

	PO Innowacyjna Gospodarka	5,31					
	Regionalnego PO WZP	48,14					
	PO Kapitał Ludzki	26,34					
Kwota środków UE wykorzystana w ramach PO na terenie gminy w latach 2010-2015 w przeliczeniu na 1 mieszkańca (liczba mieszkańców średnia z lat 2010-2015)		6 110,68					
Miejsce w Rankingu Wielkość Środków UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca		39					
Kwota środków UE wykorzystana w ramach PO przez gminę i/lub jej jednostki w latach 2007-2015 w przeliczeniu na 1 mieszkańca (liczba mieszkańców średnia z lat 2010-2015)		2 230,03					
Miejsce w Rankingu Wielkość Środków UE wykorzystanych przez gminę i/lub jej jednostki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie zachodniopomorskim		4					
WSKAŹNIK ROZWOJU WSPÓLNOT TERYTORIALNYCH							
Wielkość Wskaźnika Rozwoju Wspólnot Terytorialnych		1,242	1,391	1,488	1,245	0,640	0,425
Miejsce gminy w Rankingu WRWT		3	2	2	2	34	20
Średnia wielkość WRWT za okres 2010-2015		1,072					
Ogólna klasyfikacja gminy za lata 2010-2015		A					
Miejsce gminy w ogólnym Rankingu WRWT za lata 2010-2015		11					
AKTYWNOŚĆ WYBORCZA							
Frekwencja wyborcza							
Frekwencja w wyborach Prezydenta RP		2010		2015		Średnia	
I Tura	Liczba głosujących	1 670		1 315		1 492,5	
	% w stosunku do uprawnionych	43,14		33,92		38,53	
II Tura	Liczba głosujących			1 564		1 564	
	% w stosunku do uprawnionych			40,50		40,50	
Wyniki wyborów prezydenckich.		2010			2015		
I Tura	Zwycięzca	B. Komorowski			B. Komorowski		
	Liczba głosów	1 203			582		

	% głosów	72,56		44,39	
II Tura	Zwycięzca			B. Komorowski	
	Liczba głosów			972	
	% głosów			62,99	
Frekwencja w wyborach do Sejmu RP		2011	2015		Średnia
Liczba głosujących		1 353	1 313		1 333,0
% w stosunku do uprawnionych		35,06	34,00		34,53
Wyniki wyborów		2011		2015	
Zwycięzca		PO		PO	
Liczba głosów		611		421	
% głosów		49,08		34,20	
Frekwencja w wyborach samorządowych do Rady Gminy/Miasta		2010	2014		Średnia
Liczba głosujących		1 916	1 425		1 670,5
% w stosunku do uprawnionych		49,39	36,48		42,94
Średnia frekwencja ze wszystkich wyborów. Wskaźnik Aktywności Obywatelskiej		38,93			
Miejsce w Rankingu Aktywności Obywatelskiej		97			

Źródło: Ryszard Czystkiewicz, Włodzimierz Durka, Marek Molewicz, **Wspólnoty samorządowe województwa zachodniopomorskiego 2010-2015. Wskaźniki rozwoju**, Szczecin 2016.

3. Powiązania programu rewitalizacji społecznej z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy Stepnica

Zarządzanie strategiczne gminy Stepnica realizowane jest w oparciu o następujące dokumenty strategiczne:

1. Strategia rozwoju Gminy Stepnica do roku 2025 (Uchwała nr XXX/327/14 Rady Miejskiej w Stepnicy z dnia 29 maja 2014 r);
2. Strategia rozwoju turystyki Gminy Stepnica do roku 2020 (Stepnica 2011);
3. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Stepnica na lata 2014-2020;
4. Studium zagospodarowania przestrzennego Gminy Stepnica (obowiązujące ze zmianami z 14 listopada 2014 roku).

Rzetelną ocenę stanów kryzysowych dokonano w **Strategii rozwoju Gminy Stepnica do roku 2025**. Ocena ta uwzględnia następujące elementy:

BLOK I - WYZWANIA „TWARDE”	
ROZWÓJ GOSPODARKA PRZEDSIĘBIORCY	* Uzbierać nowe tereny pod inwestycje pozyskiwać inwestorów, ** poldery pod inwestycje ** rolnictwo - bariera czy zasób? * Aktualizacja zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania ** koncentracja na turystyce - kilka dużych projektów turystycznych - kół zamachowych - typologia projektów komplementarnych ** wsparcie dla przedsiębiorców - aktywizacja małych firm
RYNEK PRACY MIEJSCA PRACY	* Tworzyć nowe miejsca pracy ** szkolnictwo zawodowe - profilowanie pod potrzeby - szkolnictwo zawodowe - większa oferta - oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb rynku - promocja zatrudniania 50+
ŚRODOWISKO	* Chronić ** Inwestować w ochronę przyrody ** Chronić zasoby wody pitnej ** Zlikwidować deficyty *** likwidacja emisji z kominów *** Promocja segregacji odpadów *** modernizacja urządzeń kanalizacyjnych *** Modernizacja urządzeń wodociągowych

	*** monitorowanie PEM
	** DIALOG INWESTORÓW Z URZĘDNIKAMI I EKOLOGAMI
INFRASTRUKTURA	* INWESTOWAĆ w infrastrukturę
	** Zlikwidować deficyty
	*** Wyegzekwować remonty drogi wojewódzkiej i powiatowych
	*** doinwestować 112 i przejąć strumień tranzytowy
	*** aktualizacja zapotrzebowania
	** ROZWÓJ
	*** Uzbierać nowe tereny
	*** internet szerokopasmowy standardową infrastrukturę
NAUKA	* NAWIĄZAĆ WSPÓŁPRACĘ Z UCZELNIAMI
	** ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW
	*** Poldery
	** NOWE INICJATYWY

Obszar działań „miękkich”:

BLOK II - WYZWANIA "MIĘKKIE"	
KULTURA	* CHRONIĆ I POZNAWAĆ DZIEDZICTWO ** Utworzyć Muzeum Zalewu Szczecińskiego * STWORZYĆ OFERTĘ KOMERCYJNĄ I PUBLICZNĄ PROGRAMOWĄ ** koncerty, recitale, spektakle ** oferta ludyczna - zabawy * ZINTEGROWAĆ LOKALNYCH PASJONATÓW * SZKOLIĆ ANIMATORÓW
SPOŁECZEŃSTWO	* DZIAŁANIA INFORMACYJNE, INTEGRACJA WOKÓŁ CELU
ZDROWIE I SENIORZY	* POPRAWIĆ DOSTĘP ** Zwiększenie dostępności do lekarzy-specjalistów * ZATROSZCZYĆ SIĘ O SENIORÓW * Rozwinięcie i wzbogacenie oferty usług opiekuńczych * socjalne domy opieki * wolontariat bezrobotnych * uczyć szacunku dla seniorów
EDUKACJA	* FINANSOWAĆ DALEJ NA WYSOKIM POZIOMIE * POPRACOWAĆ NAD LEPSZYMI EFEKTAMI ** Podnosić efektywność procesów kształcenia ** Utrzymywać i polepszać warunki pracy dydaktycznej
MIESZKALNICTWO	KONTYNUOWAĆ DZIAŁANIA W ZAKRESIE POZYSKANIA INWESTORÓW PRYWATNYCH

Ze **Strategii** wynika, że KLUCZOWE WYZWANIA, to :

- UKIERUNKOWANIE NA OBSZAR EKONOMICZNO-GOSPODARCZY

- KOMPLEKSOWO INWESTOWAĆ W FUNDAMENTY ROZWOJU
- ZAPROJEKTOWAĆ I REALIZOWAĆ REALNE METODY, INSTRUMENTY ROZWOJU
- WSPIERAĆ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ LOKALNĄ, SZCZEGÓLNIIE W FAZIE STARTU
- UKIERUNKOWANIE NA OBSZAR ŚWADCZEŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA NATURALNEGO
 - WYRÓWNAĆ INFRASTRUKTURALNE DEFICYTY
 - UTRZYMYWAĆ RÓWNOWAGĘ MIĘDZY POTRZEBAMI SPOŁECZNOŚCI A DOBROSTANEM ŚRODOWISKA
- UKIERUNKOWANIE NA OBSZAR ŚWIADCZEŃ DLA MIESZKAŃCÓW
 - WYRÓWNIANIE DEFICYTÓW W MIESZKALNICTWIE I OCHRONIE ZDROWIA
 - SZCZEGÓLNE WYCZULENIE NA POTRZEBY DZIECI I SENIORÓW
 - UTRZYMYWANIE I ROZWIJANIE KOMUNIKACJI I DIALOGU MIĘDZY WŁADZAMI A MIESZKAŃCAMI

Stwierdzone w **Strategii** deficyty stały się podstawowym kierunkiem analizy i diagnozy wskazania obszarów kryzysowych Gminy Stepnica.

3.1.1. Dokumenty Unii Europejskiej

Nowa strategia UE na lata 2010-2020 - kontekst polityki zatrudnienia: „Europa 2020”

„Europa 2020” jest nową strategią gospodarczą Unii Europejskiej zastępującą Strategię Lizbońską. Nowe wyzwania takie, jak światowy kryzys finansowy zmusiły Europę do redefinicji zarówno celów, jak i instrumentów wspierających rozwój gospodarczy. Strategia „Europa 2020” ogniskuje się wokół trzech powiązanych ze sobą priorytetów:

1. Rozwój inteligentny (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji).
2. Rozwój zrównoważony (wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej).
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną).

Dla realizacji priorytetów i celów przygotowano siedem inicjatyw flagowych (projektów przewodnich), z czego kluczowymi dla polityki rynku pracy są dwie: „Mobilna Młodzież” i „Program na rzecz nowych umiejętności i miejsc pracy”. Pozostałe, komplementarne inicjatywy to: „Europejski program walki z ubóstwem”, „Unia innowacji”, „Europejska agenda cyfrowa”, „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” oraz „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”.

Dokumenty krajowe

Krajowy Program Reform (KPR)

Kluczowym elementem wdrażania strategii „Europa 2020” jest Krajowy Program Reform (KPR). KPR uwzględniając krajowe uwarunkowania sytuacji społeczno-gospodarczej, wyznacza cele, które Polska powinna osiągnąć w 2020 r. Celem Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020” (przyjętego przez Radę Ministrów 26 kwietnia 2011 r.) jest budowa trwałych podstaw wzrostu gospodarczego, przy łączeniu celów unijnych z priorytetami krajowymi. Przedstawione w nim reformy ukierunkowane na wzrost inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu, mają umożliwić przezwycięzenie barier wzrostu (tzw. wąskich gardeł – ang. bottlenecks) hamujących potencjał rozwojowy państw członkowskich UE, jednocześnie przyczyniając się do wzmocnienia

pozycji UE na arenie międzynarodowej. Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020” - Aktualizacja 2012/2013 został przyjęty przez Radę Ministrów 25 kwietnia 2012 r.

W ciągu najbliższych 8 lat zarządzanie rozwojem Polski będzie realizowane w oparciu o system dokumentów planistycznych, który tworzą: Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (do 2030 r.), Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (do 2020 r.) oraz dziewięć strategii zintegrowanych.

- ✓ Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK) - dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r.
- ✓ Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK 2020) -dokument stanowiący aktualizację Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, przyjęty 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów.

Realizacji celów rozwojowych SRK 2020 służyć będzie 9 strategii zintegrowanych, stanowiących „inne strategie rozwoju” w rozumieniu ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r., poz. 1649, z późn. zm.), realizujących średnio i długookresową strategię rozwoju kraju. Należą do nich m.in.:

- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
- ✓ Krajowa strategia rozwoju regionalnego – Regiony – Miasta - Obszary wiejskie.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL)

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL) została przyjęta przez Radę Ministrów (uchwała nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020). Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia;
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych SRKL odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości. Pracom nad SRKL towarzyszyło przekonanie, że wysoka jakość kapitału ludzkiego ma znaczenie przy dokonywaniu życiowych wyborów, które przekładają się na jakość życia obecnego i przyszłych pokoleń.

Realizacja celów SRKL powinna, w perspektywie roku 2020, pozwolić na to, by Polska, dzięki rozwiniętemu rynkowi pracy i wysokiemu poziomowi zatrudnienia w połączeniu z wysokiej jakości systemem kształcenia oraz efektywną opieką zdrowotną, stawała się coraz bardziej nowoczesnym, atrakcyjnym i konkurencyjnym miejscem do życia.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (SRKS) została przyjęta przez Radę Ministrów (uchwała nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013r r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020). Cel strategiczny SKRS został określony jako wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski, a do jego osiągnięcia mają prowadzić działania pogrupowane w czterech priorytetach:

- kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji,
- poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne,
- usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy,
- rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

SRKS ma przyczynić się do realizacji opisanego w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju celu: wzrost społecznego kapitału rozwoju. Ma to nastąpić m.in. poprzez edukację obywatelską, medialną, kulturalną i wzmacniającą kreatywność, upraszczanie mechanizmów zrzeszania się obywateli (m.in. ograniczenie procedur i obciążeń dla organizacji pozarządowych), rozszerzanie listy działań instytucji kultury. Z kolei w odniesieniu do celów średniookresowych SRKS ma przede wszystkim przyczynić się do budowy sprawnego państwa m.in. poprzez wzmacnianie mechanizmów partycypacyjnych w politykach rozwoju.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 - projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia „Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji” (z dnia 8 kwietnia 2014 r.).

Program stanowi realizację krajowej polityki społecznej, w szczególności celu szczegółowego 3 Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2014-2020 został przyjęty przez Radę Ministrów (uchwała nr 76 z dnia 29 kwietnia w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020).

Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (KPPwR) powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie poprzez stosowanie szerokiego spektrum działań zapewniających ochronę i pomoc osobom dotkniętym przemocą. Metody i narzędzia realizacji celów Programu będą miały zastosowanie w skali całego kraju. Program ma charakter uniwersalny z uwzględnieniem priorytetów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

W dokumencie określono cele szczegółowe:

- Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

3.1.2. Dokumenty regionalne

Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015 została przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 21.03.2005 r. – Nr XXI/230/05 (wciąż obowiązująca, także w 2017 roku).

Strategia Województwa w Zakresie Polityki Społecznej planuje działania województwa w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych.

Misją Strategii Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015 jest: „podnoszenie jakości życia wśród tych mieszkańców regionu, którzy ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym”. Celem pośrednim jest stworzenie spójnego systemu realizacji zadań polityki społecznej.

Strategia obejmuje następujące cele strategiczne:

- 1) przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia,
- 2) pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych,
- 3) przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych,
- 4) zmniejszenie spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych oraz ograniczanie ich negatywnych skutków wśród mieszkańców województwa,
- 5) tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego,
- 6) podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych.

4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w gminie Stepnica

4.1. Metodologia diagnozy na potrzeby rewitalizacji

Diagnoza zjawisk kryzysowych ma na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Metodyka została stworzona z wykorzystaniem założeń zawartych w zaktualizowanych „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, Ministerstwa Rozwoju z 2 sierpnia 2016 roku oraz „Zasad realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020” z marca 2016 roku. Wytyczne i zasady nie wskazują jednoznacznie ścieżki jaką należy podjąć aby wykonać diagnozę, nie wprowadzają również jej sztywnych ram, dlatego też metodyka diagnozy musi zostać dostosowana oraz dobrana do warunków panujących w danej gminie.

Przyjętą diagnozę można podzielić na kilka etapów, które zostaną scharakteryzowane poniżej:

- Ocena jakościowa Gminy oraz możliwości zbierania danych,
- Zbieranie danych,
- Wstępne naniesienie danych na mapy,
- Podział Gminy na podobszary,
- Agregacja danych do podobszarów,
- Naniesienie danych na mapy,
- Nałożenie (sumowanie) problemów,
- Analiza danych oraz wyników analiz.

Ocena jakościowa Gminy

Pierwszym krokiem była analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych Gminy oraz systemu drogowego, ewentualnie podziału Gminy na miejscowości/ dzielnice/ osiedla. Kluczowym na tym etapie było wyodrębnienie stref, które w naturalny sposób dzielą Gminę, zwrócenie uwagi na tereny mieszkaniowe, obszary niezamieszkałe oraz drogi przecinające kilka potencjalnych obszarów. Krok ten jest bardzo ważny dlatego, że umożliwił odpowiednie zbieranie danych. W Gminie Stepnica występuje naturalny podział na miejscowości/ sołectwa. Miasto Stepnica przeważa pod względem liczby ludności, dlatego – we wstępnej analizie - jako naturalne jednostki przestrzenne uznano kwartały miasta.

Zbieranie danych

Po wykonaniu wstępnej oceny przystąpiono do zebrania danych. Głównym ich źródłem były dane Urzędu Gminy w Stepnicy, jednostek podległych, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Ośrodka Pomocy Społecznej. Dane zbierano z dokładnością do ulic w celu ochrony danych osobowych. Dane posegregowano i zgromadzono w formie arkusza kalkulacyjnego, aby umożliwić wygodne operowanie nimi w dalszych etapach.

Wstępne naniesienie danych na mapy

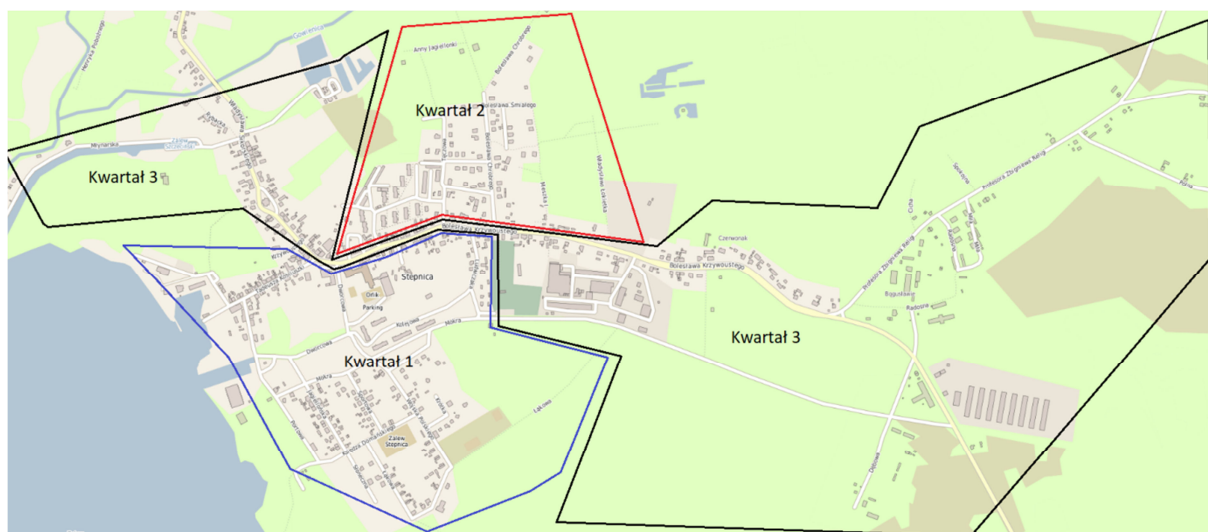
Krok ten miał na celu wizualizację głównych problemów społecznych na poszczególnych ulicach. Pozwoliło to na wstępną przestrzenną ocenę skali oraz rozprzestrzenienia obszarów problemowych oraz zapobiegło to uniknięciu błędów na kolejnym etapie polegającym na przeprowadzaniu linii podziału podobszarów jedynie w oparciu o uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne.

Agregacja danych do podobszarów

Do podziału na podobszary wykorzystano jednostki pomocnicze – sołectwa oraz inne miejscowości wykazujące odrębność.

Ostatecznie przyjęto podział na następujące wiejskie jednostki urbanistyczne oraz kwartały miejskie:

1. Budzeń
2. Czarnocin
3. Gąsierzyno
4. Jarszewko
5. Kopice
6. Łąka
7. Miłowo
8. Piaski Małe
9. Racimierz
10. Stepniczka i Krokorzycze
11. Widzieńsko
12. Zielonczyn
13. Żarnowo
14. Żarnówko
15. Stepnica - kwartał 1. Obszar południowo-zachodni, przyportowy, obejmujący m.in. ulice: Jagiellońską, Wojska Polskiego;
16. Stepnica - kwartał 2. Obszar północny, obejmujący Osiedle Akacyjne oraz ulice Anny Jagiellonki, Władysława Jagiełły, Mieszka I, Władysława Łokietka
17. Stepnica - kwartał 3: Obszar centralny i wschodni, obejmujący ulice Młynarską, Sikorskiego, Krzywoustego, a także dawne sołectwa Bogusławie i Czerwonak.

Rysunek 1. Kwartały miejskie Stepnicy

4.2. Analiza wewnętrznego zróżnicowania gminy ze względu na występowanie zjawisk kryzysowych w głównych sferach funkcjonalnych: analiza ilościowa/statystyczna

4.2.1. Sfera społeczna

Zasadniczym celem rewitalizacji jest wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe obejmujące przede wszystkim kwestie społeczne oraz kwestie ze sfery gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej. Sfera społeczna występuje więc jako warunek podstawowy, zaś pozostałe sfery w sposób alternatywny.

W analizie sfery społecznej skupimy się na trzech zasadniczych wskaźnikach syntetyzujących problemy niedostosowania działań mieszkańców w stosunku do ich potrzeb, zwłaszcza egzystencjalnych.

Bardzo ważne znaczenie ma skala korzystania z narzędzi pomocy społecznej w gminie. Udzielenie jakiegokolwiek świadczenia z zakresu pomocy społecznej oznacza występowanie sytuacji dysfunkcyjnej, kryzysowej dla mieszkańca gminy i jego rodziny. Skala i poziom tego rodzaju świadczeń w społeczności lokalnej jest bardzo dobrym wskaźnikiem występujących problemów bytowych, które bezpośrednio rzutują na pozostałe sfery życia: wychowawcze, socjalizujące, emocjonalne, kulturowe.

Drugim istotnym problemem społecznym określającym sytuację kryzysową analizowanej jednostki urbanistycznej jest bezrobocie. Także tutaj skala bezrobocia stanowi bardzo dobry wskaźnik sytuacji materialnej analizowanej wspólnoty terytorialnej. Poziom bezrobocia określa nie tylko ograniczenie dostępności środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, ale także na jej ogólny stan. Ponadto występowanie obok siebie wielu rodzin w podobnej kryzysowej sytuacji wzmacnia brak aktywności, wpływa na apatię i społeczną anomię. Dość często prowadzi do wielopokoleniowego bezrobocia.

Kolejnymi zjawiskami, które mogą być niekorzystne dla wspólnot lokalnych jest poziom przestępczości. Poziom przestępczości może być bowiem ważnym wskaźnikiem społecznej anomii, czyli stwierdzonego i udokumentowanego braku przestrzegania podstawowych norm społecznych.

Z przedstawionych wskaźników wynika, iż jedynie dwa kwartały miejskie nie wykazywały wartości kryzysowych: kwartał północny oraz kwartał południowo-zachodni. Z kolei we wszystkich miejscowościach wiejskich występował chociaż jeden wskaźnik świadczący o sytuacji kryzysowej. Jedynie po jednym obszarze kryzysowym miały miejscowości Budzień, Czarnocin, Gąsierzyno, Miłowo, Racimierz, Żarnowo i Żarnówko. Dwie sfery kryzysowe dotyczyły miejscowości Kopice, Piaski Małe, Widzieńsko oraz trzeci kwartał w Stepnicy, obejmujący centralną część miasta (ul. Sikorskiego, Krzywoustego, Czerwonak i Bogusławie).

Kumulacja stanów kryzysowych wystąpiła w miejscowości Jarszewko. W tej miejscowości we wszystkich trzech analizowanych sferach wskaźniki były poniżej średniej w gminie.

Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli nr 2.

Tabela 2. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej

L.p.	Miejscowość/kwartał	liczba mieszkańców	bezrobotni	świadczenia z OPS	Przestę- czość	wsk. bezrobocia	pomoc społ.	wsk. przest.	WS1	WS2	WS3
1	Budzień	91	1	6	1	1,1%	6,6%	1,1%	0,946	-0,243	0,326
2	Czarnocin	291	12	17	2	4,1%	5,8%	0,7%	0,029	-0,060	0,688
3	Gąsierzyno	187	1	10	3	0,5%	5,3%	1,6%	1,117	0,060	-0,118
4	Jarszewko	61	4	8	2	6,6%	13,1%	3,3%	-0,709	-1,830	-1,588
5	Kopice	126	6	1	3	4,8%	0,8%	2,4%	-0,165	1,169	-0,800
6	Łąka	383	17	55	2	4,4%	14,4%	0,5%	-0,067	-2,134	0,833
7	Miłowo	121	5	4	2	4,1%	3,3%	1,7%	0,026	0,557	-0,160
8	Piaski Małe	34	5		1	14,7%	0,0%	2,9%	-3,179	1,362	-1,292
9	Racimierz	195	6	21	1	3,1%	10,8%	0,5%	0,346	-1,259	0,841
10	Stepniczka i Krokorzycze	221		9	6	0,0%	4,1%	2,7%	1,279	0,371	-1,093
11	Widzieńsko	113	5	2	4	4,4%	1,8%	3,5%	-0,062	0,931	-1,818
12	Zielonczyn	72	4	6		5,6%	8,3%	0,0%	-0,405	-0,666	1,292
13	Żarnowo	366	13	22	2	3,6%	6,0%	0,5%	0,202	-0,101	0,812
14	Żarnówko	91	6	4		6,6%	4,4%	0,0%	-0,720	0,292	1,292
15	Stepnica - kwartał 1. Jagiellońska, Wojska Polskiego	846	28	30	9	3,3%	3,5%	1,1%	0,276	0,499	0,357
16	Stepnica - kwartał 2. Anny Jagiellonki, Władysława Jagiełły, Mieszka I, Władysława Łokietka	719	13	9	5	1,8%	1,3%	0,7%	0,731	1,057	0,681
17	Stepnica - kwartał 3: Młynarska, Sikorskiego, Krzywoustego, Bogusławie, Czerwonak	854	26	48	15	3,0%	5,6%	1,8%	0,356	-0,006	-0,251

Źródło: obliczenia własne.

4.2.2. Sfera gospodarcza

Możliwość porównywania danych gospodarczych jest ograniczona względami tajemnicy statystycznej. Oznacza to, że nie są dostępne informacje o podmiotach gospodarczych, jeśli w rezultacie udostępnienia tych danych możliwe będzie ich zidentyfikowanie, a w dalszej kolejności działanie na ich szkodę i stosowanie nieuczciwej konkurencji.

Właściwie jedynym obiektywnym wskaźnikiem świadczącym o aktywności mieszkańców określonego obszaru pozostaje baza podmiotów gospodarczych w systemie REGON. Zgodnie z ewidencją bazy REGON, według stanu z 31 grudnia 2016 roku, w gminie Stepnica funkcjonowało 392 firm. Zdecydowana większość na obszarze miasta – 255 podmioty. Najciekawsze jest jednak odniesienie liczby działających podmiotów do liczby mieszkańców. Wyniki takiego zabiegu prezentują tabela 3.

Tabela 3. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na obszarze Gminy Stepnica

L.p.	Miejscowość/kwartal	liczba mieszkańców	liczba przedsiębiorstw	liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców
1	Budzień	91	3	3,297
2	Czarnocin	291	15	5,155
3	Gąsierzyno	187	15	8,021
4	Jarszewko	61	3	4,918
5	Kopice	126	6	4,762
6	Łąka	383	9	2,350
7	Miłowo	121	14	11,570
8	Piaski Małe	34	3	8,824
9	Racimierz	195	13	6,667
10	Stepniczka i Krokorzyce	221	16	7,240
11	Widzieńsko	113	3	2,655
12	Zielonczyn	72	2	2,778
13	Żarnowo	366	28	7,650
14	Żarnówko	91	4	4,396
15	Stepnica - kwartał 1. Jagiellońska, Wojska Polskiego	846	77	9,102
16	Stepnica - kwartał 2. Anny Jagiellonki, Władysława Jagiełły, Mieszka I, Władysława Łokietka	719	73	10,153
17	Stepnica - kwartał 3: Młynarska, Sikorskiego, Krzywoustego, Bogusławie, Czerwonak	854	108	12,646

Źródło: Baza danych systemu REGON. Urząd Statystyczny w Szczecinie. Stan na dzień 31 stycznia 2017 roku.

Najwyższa gęstość przedsiębiorczości występuje w Stepnicy. W śródmiejskim kwartale miasta (3 kwartał) średnio przypada blisko 13 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców. Drugi pod tym względem wskaźnik dotyczy Miłowa - przypada tutaj ponad 11 firm na 100 mieszkańców. Podobnie wysokie wskaźniki charakteryzują dwa pozostałe kwartały miejskie Stepnicy oraz - na obszarach wiejskich - Żarnowo, Piaski Małe, Gąsierzyno i Stepniczkę.

Najniższy wskaźnik przedsiębiorczości dotyczy miejscowości Łąki, Widzieńska, Zielonczyna i Budzienia. W przypadku tych miejscowości liczba firm przypadająca na 100 mieszkańców jest dwukrotnie niższa niż średnio w gminie.

4.2.3. Obszary popegeerowskie

Pod tą nazwą kryją się problemy związane z obszarami zdegradowanymi działalnością przemysłową, powojkową czy też dawną działalnością kolejową. W odniesieniu do gminy Stepnica należy się jednak skoncentrować na pozostałościach związanych z funkcjonowaniem państwowych gospodarstw rolnych, czy też innych form funkcjonowania uspołecznionej gospodarki rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, kółek rolniczych itp.).

Wpływ sposobu gospodarowania w okresie realnego socjalizmu, a zwłaszcza organizacji życia społecznego wciąż ocenić należy na bardzo istotny. Przeszłość popegeerowska dotyczy jednak stosunkowo niewielkiej części obszaru gminy Stepnica.

Tabela 4. Udział mieszkań popegeerowskich w miejscowościach oraz kwartałach Gminy Stepnica.

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkań ogółem	Liczba mieszkań popegeerowskich	Odsetek mieszkań popegeerowskich wśród mieszkań ogółem [%]
1	Budzień	26	21	80,8
2	Czarnocin	86	67	77,9
3	Gąsierzyno	44	0	0,0
4	Jarszewko	15	0	0,0
5	Kopice	39	0	0,0
6	Łąka	114	62	54,4
7	Miłowo	29	11	37,9
8	Piaski Małe	9	0	0,0
9	Racimierz	49	0	0,0
10	Stepniczka i Krokorzycy	79	2	2,5
11	Widzieńsko	33	0	0,0
12	Zielonczyn	17	0	0,0
13	Żarnowo	109	0	0,0
14	Żarnówko	29		0,0
15	Stepnica - kwartał 1. Jagiellońska, Wojska Polskiego	51	0	0,0
16	Stepnica - kwartał 2. Anny Jagiellonki, Władysława Jagiełły, Mieszka I, Władysława Łokietka	12	0	0,0
17	Stepnica - kwartał 3: Młynarska, Sikorskiego, Krzywoustego, Bogusławie, Czerwonak	207	68	32,9

Źródło: Obliczenia własne na podstawie przeprowadzonej wizji lokalnej.

Problem mieszkań popegeerowskich dotyczy jedynie 6 z 17 jednostek urbanistycznych. Chodzi tu o sołectwa: Budzień, Czarnocin, Łąka, Miłowo, Stepniczka oraz miejski obszar w trzecim kwartale Stepnicy.

Szczególnie wysoki odsetek mieszkań popegeerowskich występuje w sołectwach Budzień, Czarnocin i Łąka. We wszystkich tych miejscowościach odsetek mieszkań popegeerowskich przekracza 50%. Mimo to, biorąc pod uwagę zasoby mieszkaniowe całej gminy, to 231 mieszkań ma rodowód pegeerowski, także wcześniejszy – folwarczny, co stanowi 24,4% wszystkich zasobów mieszkaniowych gminy.

Fakt ten znacząco obciąża możliwości rozwojowe gminy.

4.2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

O rzeczywistym zainteresowaniu możliwościami inwestycyjnymi określonego obszaru dowodzić może liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego w określonej lokalizacji.

W gminie Stepnica obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a także sporządzane są – według aktualnych potrzeb – plany miejscowe.

Liczbę planów miejscowych w określonych lokalizacjach – jednostkach przestrzennych potraktujemy jako wskaźnik odnoszący się do sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Liczba aktualnie obowiązujących planów miejscowych potraktujemy jako wskaźnik nacisku inwestorów na administrację gminną zmierzający do ustalenia nowego przeznaczenia dotychczasowego przeznaczenia obszaru w obrębie wyznaczonych jednostek urbanistycznych.

Kolejnym krokiem w określeniu obszarów kryzysowych będzie wskazanie rangi znaczenia inwestycyjnego określonych jednostek analitycznych (ulic oraz kwartałów). Przyjęto, że występowanie w określonym obszarze od 3 do 9 planów miejscowych oznaczać będzie wysoką rangę atrakcyjności, występowanie dwóch planów rangę średnią, jednego – niską, a brak planów miejscowych potraktowany będzie jako wskaźnik obszaru kryzysowego.

Tabela 5. Liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego w Gminie Stepnica (stan na dzień 30 września 2017 roku).

L.p.	Nazwa miejscowości –kwartał	Liczba aktualnych planów miejscowych	Ranga znaczenia inwestycyjnego
1	Budzień	2	3
2	Czarnocin	studium	4
3	Gąsierzyno	studium	4
4	Jarszewko	4	1
5	Kopice	1	3
6	Łąka	3	2
7	Miłowo	2	3
8	Piaski Małe	studium	4
9	Racimierz	3	2
10	Stepniczka i Krokorzycze	1	3
11	Widzieńsko	studium	4
12	Zielonczyn	studium	4
13	Żarnowo	2	3

L.p.	Nazwa miejscowości –kwartał	Liczba aktualnych planów miejscowych	Ranga znaczenia inwestycyjnego
14	Żarnówko	studium	4
15	Stepnica - kwartał 1. Jagiellońska, Wojska Polskiego	studium	4
16	Stepnica - kwartał 2. Anny Jagiellonki, Władysława Jagiełły, Mieszka I, Władysława Łokietka	studium	4
17	Stepnica - kwartał 3: Młynarska, Sikorskiego, Krzywoustego, Bogusławie, Czerwonak	5	1

Źródło: dane urzędowe Urzędu Miasta i Gminy Stepnica

Uwaga: Niektóre plany dotyczą kilku obszarów i w zestawieniu mogą występować wielokrotnie.

Ustalony w wyniku analizy– umieszczony w tabeli 5 – ranking lokalizacji pokazuje, iż jest on wynikiem rzeczywistej aktywności inwestycyjnej. Lider rankingu, 3 kwartał Stepnicy oraz Jarszewko wskazują, że lokalizacje te są bardzo rozwojowe dla przyszłych inwestorów, głównie lokujących tutaj inwestycje mieszkaniowe.

Obszary najmniej atrakcyjne swoje szanse rozwojowe określają w zapisach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

4.2.5. Sfera techniczna

Infrastruktura techniczna Gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną, jej lokalizacja, jakość i dostępność mają znaczący wpływ na rozwój jednostki samorządowej.

Dominującą zabudową na terenie gminy Stepnica jest zabudowa powyżej 50 lat. Na 807 budynków mieszkalnych w gminie, aż 620 zostało wzniesionych przed 1970 rokiem. Budynki starsze, wybudowane przy zastosowaniu przestarzałych technologii stanowią około 86% zasobów mieszkalnych gminy.

Z porównania liczby mieszkań do liczby budynków wynika, że w tych 807 budynkach jest 948 mieszkań, co oznacza, że dominuje zabudowa jednorodzinna.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na obszarze gminy świadczą wskaźniki charakteryzujące sferę techniczną, a są to w szczególności „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych”.

W związku z dużym znaczeniem tej sfery dla mieszkańców, a także - w przeważającej części – potrzeb remontowych w przestarzałej, bo pochodzącej sprzed 1970 roku substancji mieszkaniowej, na potrzeby niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji dokonano oszacowania stanu technicznego budynków mieszkalnych.

W analizie stanu technicznego istniejącej zabudowy skupiono się na wymiarze dotyczącym wieku zabudowy.

Wyniki szczegółowej analizy przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Stan techniczny budynków mieszkalnych w miejscowościach oraz kwartałach miejskich w gminie Stepnica

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba budynków mieszkalnych ogółem	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem	Odsetek budynków wybudowanych przed 1970 rokiem
1	Budzień	18	18	100,0%
2	Czarnocin	32	28	87,5%
3	Gąsierzyno	63	55	87,3%
4	Jarszewko	20	17	85,0%
5	Kopice	74	27	36,5%
6	Łąka	52	40	76,9%
7	Miłowo	31	25	80,6%
8	Piaski Małe	9	9	100,0%
9	Racimierz	47	39	83,0%
10	Stepniczka i Krokorzycze	71	45	63,4%
11	Widzieńsko	24	24	100,0%
12	Zielonczyn	15	15	100,0%
13	Żarnowo	103	92	89,3%
14	Żarnówko	25	21	84,0%
15	Stepnica - kwartał 1. Jagiellońska, Wojska Polskiego	45	33	73,3%
16	Stepnica - kwartał 2. Anny Jagiellonki, Władysława Jagiełły, Mieszka I, Władysława Łokietka	19	0	0,0%
17	Stepnica - kwartał 3: Młynarska, Sikorskiego, Krzywoustego, Bogusławie, Czerwonak	159	132	83,0%
Razem		807	620	76,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Stepnica.

Budynki mieszkalne w gminie Stepnica wybudowane przed 1970 rokiem stanowią ponad ¾ wszystkich budynków mieszkalnych (76,8%). W czterech jednostkach urbanistycznych wszystkie zasoby mieszkaniowe pochodzą sprzed 1970 roku. Są to: sołectwo Budzień, Piaski Małe, Widzieńsko oraz Zielonczyn. Powyżej ¾ zabudowy powstałej przed 1970 rokiem ma także Czarnocin, Gąsierzyno, Jarszewko, Łąka, Racimierz, Żarnowo oraz III kwartał Stepnicy.

4.2.6. Sfera środowiskowa

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, a w szczególności „przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska”.

Jednym z podstawowych problemów środowiskowych, wynikających z działalności byłych państwowych gospodarstw rolnych oraz spółdzielni rolniczych, jest występowanie na terenie gminy wyrobów zawierających azbest. Azbest jest bardzo groźnym czynnikiem chorobotwórczym, stanowiącym poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Włókna azbestu mogą dostać się do

organizmu ludzkiego przez wdychanie zanieczyszczonego powietrza, ale również przez wodę, do której azbest trafia z zanieczyszczonych gleb, ze ścieków przemysłowych, atmosfery i rur azbestowo-cementowych.

Zgodnie z prowadzoną ewidencją, Gmina Stepnica ma jeszcze znaczne ilości azbestu do utylizacji. Jeśli chodzi o pokrycia dachowe wykonane z eternitu, utylizacji wymaga jeszcze około 40 tys. metrów kwadratowych eternitu. W zdecydowanej większości eternit pokrywa obecnie budynki gospodarcze. Nie mniej jednak, przeciętnie na stu mieszkańców gminy przypada ponad 835 metrów kwadratowych tego szkodliwego materiału.

Zróżnicowanie koniecznej utylizacji według sołectw i kwartałów miasta prezentuje tabela 6.

Tabela 7. Ilość azbestu do utylizacji (ton na 100 mieszkańców) – wyliczenia szczegółowe

L.p.	Nazwa miejscowości – kwartał miasta	Liczba mieszkańców	pow. eternitu w m ²	ilość eternitu w m ² na 100 mieszkańców
1	Budzień	91	470	516,48
2	Czarnocin	291	1100	378,01
3	Gąsierzyno	187	510	272,73
4	Jarszewko	61	805	1319,67
5	Kopice	126	509	403,97
6	Łąka	383	3000	783,29
7	Miłowo	121	5584	4614,88
8	Piaski Małe	34	2510	7382,35
9	Racimierz	195	2000	1025,64
10	Stepniczka i Krokorzycze	221	300	135,75
11	Widzieńsko	113	300	265,49
12	Zielonczyn	72	1175	1631,94
13	Żarnowo	366	2103	574,59
14	Żarnówko	91	1552	1705,49
15	Stepnica - kwartał 1. Jagiellońska, Wojska Polskiego	846	984	116,31
16	Stepnica - kwartał 2. Anny Jagiellonki, Władysława Jagiełły, Mieszka I, Władysława Łokietka	719	852	118,50
17	Stepnica - kwartał 3: Młynarska, Sikorskiego, Krzywoustego, Bogusławie, Czerwonak	854	16107	1886,07
	Razem	4771	39861	835,49

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych urzędowych UMig w Stepnicy wykonanych w ramach inwentaryzacji w lutym 2017 roku..

Szczególnie wiele eternitu pozostało do usunięcia i utylizacji w Piaskach Małych oraz w Miłowie. Także w samej Stepnicy, głównie w rejonie Bogusławia, stan zanieczyszczenia środowiska naturalnego jest bardzo wysoki.

4.3. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego w gminie Stepnica

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa w zakresie problemów społecznych, przestępczości oraz gospodarki posłużyła do wyznaczania obszarów kryzysowych, na których prowadzone będą działania rewitalizacyjne.

Wystandaryzowanie wskaźników podczas analizy umożliwiły porównanie obszarów analitycznych – jednostek urbanistycznych w postaci jednorodnych obszarów wiejskich i kwartałów. Standaryzacja jest zabiegiem czysto statystycznym - polega na odjęciu od wartości średniej wskaźnika jego rzeczywistej wartości oraz podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe. Obliczenie wartości standaryzowanych wskaźników umożliwiło wskazanie odchylenia od normy – średniego natężenia zjawiska w gminie. Wskaźniki przyjmowały wartości ujemne, kiedy sytuacja była gorsza niż średnia dla wszystkich obszarów analitycznych, natomiast, kiedy sytuacja była lepsza - wskaźnik przyjmował wartości dodatnie.

Jako obszary kryzysowe wskazano te obszary, na których występowało szczególne natężenie zjawisk niekorzystnych. W tym celu wykorzystano metodę bezwzorcowej agregacji cech taksonomicznych. Metoda ta, wbrew skomplikowanej nazwie, jest stosunkowo prosta i polega na wskazaniu wskaźnika zagregowanego dla danego obiektu w postaci sumy algebraicznej wystandaryzowanych wskaźników częściowych. Zastosowanie metody wzorcowej oznaczałoby konieczność przyjęcia pewnych wartości normatywnych, np. wag dla poszczególnych czynników lub miar odchylenia od przyjętego standardu. Przeprowadzona analiza zjawisk kryzysowych odnosiła się wyłącznie do zjawisk kwantyfikowalnych. Miała więc charakter stricte statystyczny, co jest jej zaletą, ale może być jej wadą. Statystyka publiczna opiera się na faktach zarejestrowanych w różnego rodzaju sprawozdaniach, bazach danych, urzędowych ewidencjach. Tworzy się w ten sposób „twarda” podstawa analizy. Zwykle, w dalszej procedurze analitycznej, fakty te pozbawia się wymiaru subiektywnego. Tymczasem wymiar jakościowy zjawiska często pokazuje szeroki kontekst zjawiska oraz jego społeczne implikacje. Niebezpieczne jest jednak nadmierne epatowanie szczegółem, np. opisywaniem zjawisk szczególnie patologicznych, bez zwracania uwagi na wymiar ilościowy zjawiska.

Analiza wskaźnikowa, zalecana w wytycznych Ministerstwa Rozwoju, opiera się więc na sztywnych wskaźnikach o charakterze urzędowym.

Wyznaczenie obszarów kryzysowych przeprowadzono w oparciu o metodę agregacji w odniesieniu do następujących zestandaryzowanych wskaźników względnych:

- udział osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców analizowanego obszaru;
- udział korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców ogółem;
- poziom przestępczości ogółem w stosunku do liczby mieszkańców danej zbiorowości;
- poziom przedsiębiorczości, tj. liczba działających podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców;
- obciążenie dziedzictwem popełnionym;
- atrakcyjnością inwestycyjną w wymiarze planistycznym;
- stanem technicznym infrastruktury mieszkaniowej oraz poziomem obciążenia degradacją środowiskową.

Zestawienie końcowe przeprowadzonej analizy zawiera tabela nr 8.

Tabela 8. Standaryzacja wartości wskaźników kryzysowych w wyróżnionych obszarach funkcjonalnych

Miejscowość/kwartal	bezrobocie	świadczenia z OPS	przebieżność	liczba firm	substancja popegeerowska	atrakcyjność inwestycyjna	stan techniczny	obciążenie środowiska naturalnego	Suma	liczba sfer kryzys.
Budzień	0,946	-0,243	0,326	-1,025	-2,221	-0,216	-0,856	0,440	-2,848	5
Czarnocin	0,029	-0,060	0,688	-0,374	-2,122	0,701	-0,366	0,515	-0,989	4
Gąsierzyno	1,117	0,060	-0,118	0,631	0,585	0,701	-0,358	0,572	3,190	3
Jarszewko	-0,709	-1,830	-1,588	-0,457	0,585	-2,048	-0,268	0,006	-6,309	6
Kopice	-0,165	1,169	-0,800	-0,511	0,585	0,701	1,632	0,501	3,112	3
Łąka	-0,067	-2,134	0,833	-1,357	-1,304	-1,132	0,048	0,296	-4,816	5
Miłowo	0,026	0,557	-0,160	1,875	-0,733	-0,216	-0,098	-1,774	-0,522	5
Piaski Małe	-3,179	1,362	-1,292	0,912	0,585	0,701	-0,856	-3,270	-5,036	4
Racimierz	0,346	-1,259	0,841	0,156	0,585	-1,132	-0,189	0,165	-0,486	3
Stepniczka i Krokorzycze	1,279	0,371	-1,093	0,357	0,497	0,701	0,579	0,646	3,336	1
Widzieńsko	-0,062	0,931	-1,818	-1,250	0,585	0,701	-0,856	0,576	-1,193	4
Zielonczyn	-0,405	-0,666	1,292	-1,207	0,585	0,701	-0,856	-0,162	-0,719	5
Żarnowo	0,202	-0,101	0,812	0,501	0,585	-0,216	-0,438	0,409	1,755	3
Żarnówko	-0,720	0,292	1,292	-0,640	0,585	0,701	-0,229	-0,202	1,079	4
Stepnica - kwartał 1. Obszar południowo-zachodni, przyportowy, obejmujący m.in. ulice: Jagiellońską, Wojska Polskiego;	0,276	0,499	0,357	1,010	0,585	0,701	0,189	0,657	4,273	0
Stepnica - kwartał 2. Obszar północny, obejmujący Osiedle Akacjowe oraz ulice Anny Jagiellonki, Władysława Jagiełły, Mieszka I, Władysława Łokietka	0,731	1,057	0,681	1,378	0,585	0,701	3,061	0,655	8,850	0
Stepnica - kwartał 3: Obszar centralny i wschodni, obejmujący ulice Młynarską, Sikorskiego, Krzywoustego, a także dawne sołectwa Bogusławie i Czerwone	0,356	-0,006	-0,251	2,252	-0,556	-2,048	-0,191	-0,300	-0,744	6

Źródło: obliczenia własne.

Wskazanie obszarów kryzysowych w gminie Stepnica oparte zostanie na podobnej zasadzie, jak w przypadku wyznaczania Specjalnej Strefy Włączenia dla gmin województwa zachodniopomorskiego przyjęte przez Urząd Marszałkowski. Otóż przyjmujemy, iż jeśli liczba sfer kryzysowych wynosi co najmniej trzy, przy czym dotyczy co najmniej jednego aspektu społecznego, to obszar ten zaliczony jest do obszarów kryzysowych.

Przy tak ustawionych kryteriach, do obszarów kryzysowych zaliczyć możemy następujące sołectwa i kwartały miasta:

1. Budzień
2. Czarnocin
3. Gąsierzyno
4. Jarszewko
5. Kopice
6. Łąka
7. Miłowo
8. Piaski Małe
9. Racimierz
10. Widzieńsko
11. Zielonczyn
12. Żarnowo
13. Żarnówko
14. Stepnica - kwartał 3: Obszar centralny i wschodni, obejmujący ulice Młynarską, Sikorskiego, Krzywoustego, a także dawne sołectwa Bogusławie i Czerwonak.

Z powyższego wynika więc, iż spośród 18 jednostek analitycznych, aż 14 spełnia przyjęte wymogi określenia ich jako kryzysowych. Należy jednak podkreślić, iż zaliczenie określonego obszaru kryzysowego do obszaru rewitalizacji wymaga spełnienia dodatkowych dwóch warunków: po pierwsze, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% obszaru gminy, a po drugie, na jego obszarze nie może mieszkać więcej niż 30% mieszkańców gminy.

5. Wyznaczenie obszarów rewitalizacji z uwzględnieniem partycypacji mieszkańców i zasobów lokalnych

Obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego. Obszar rewitalizacji wyznaczono jako teren zabudowany w obszarze zdegradowanym w oparciu o największą kumulację zjawisk problemowych oraz potencjałów rozwojowych zaobserwowanych w trakcie diagnozy pogłębionej obszaru zdegradowanego. Uzasadnienie wyboru obszaru rewitalizacji jest wypadkową wielu opinii na temat problemów, jak również potencjałów zlokalizowanych na terenie gminy.

5.1. Partycypacyjna ocena obszaru rewitalizacji

Wybór obszarów podlegających rewitalizacji podyktowany był wynikami diagnozy, która – poza analizą obszarów kryzysowych – obejmowała także ocenę ich potencjału rozwojowego. Decyzja o wyborze konkretnych lokalizacji działań rewitalizacyjnych jest więc wypadkową słabych stron i szans rozpatrywanych społeczności lokalnych.

Fakt, iż diagnoza była prowadzona wspólnie z mieszkańcami w sposób partycypacyjny, pozwalał dodatkowo na dalsze uściślenie decyzji pod kątem oceny rzeczywistego potencjału społecznego lokalnej społeczności. Indywidualna wiedza uczestników warsztatów oraz spotkań studyjnych, a także dokonywane w ich trakcie ustalenia, dały szerokie podstawy do wysokiej optymalizacji procesu decyzyjnego.

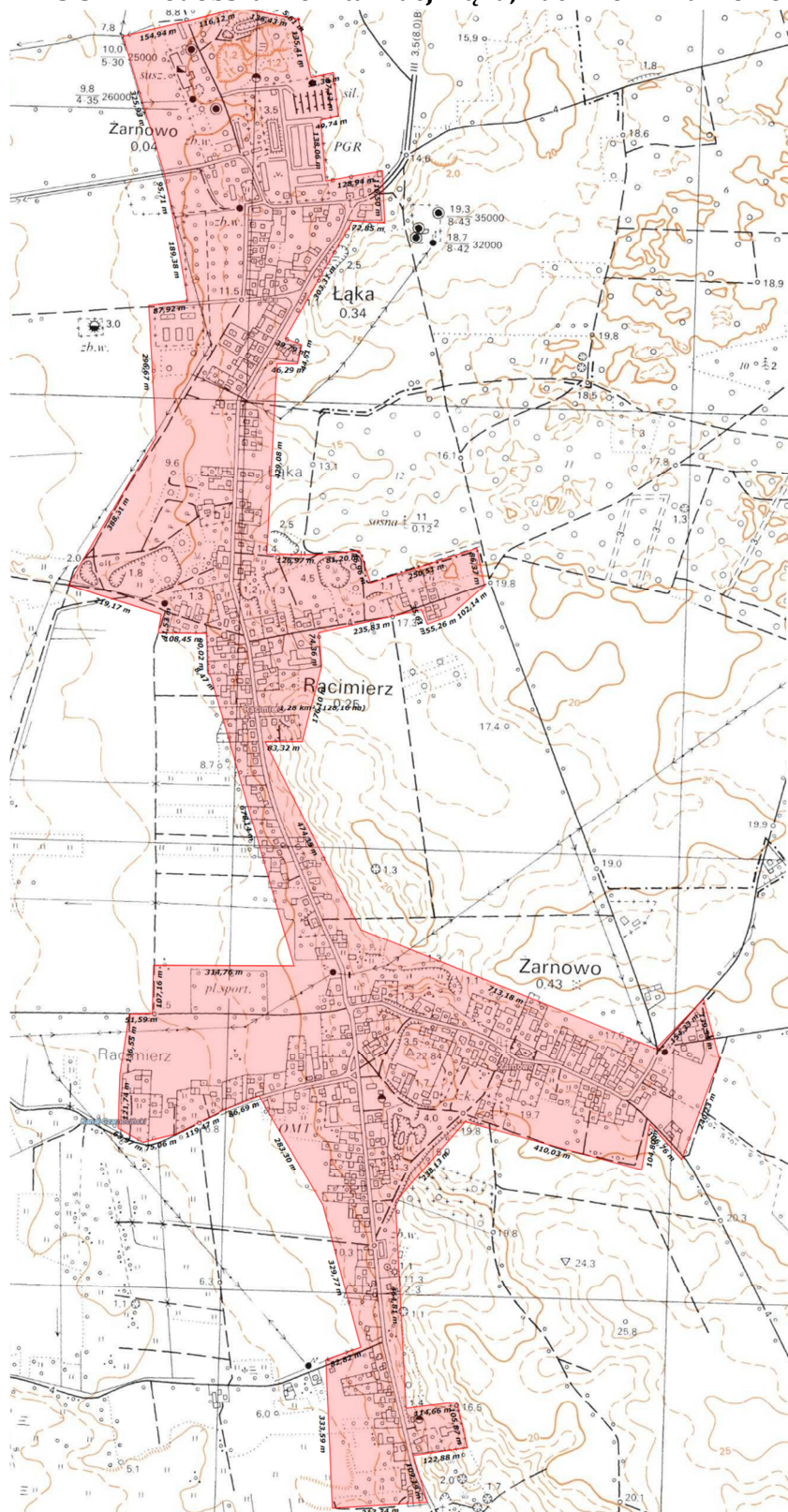
5.2. Obszar rewitalizacji gminy Stepnica

Ostatecznie, w wyniku partycypacyjnej oceny potencjałów obszarów kryzysowych oraz aktywności środowisk lokalnych w ramach procedur konsultacyjnych, jako obszary rewitalizacyjne wskazano następujące lokalizacje:

1. Łąka,
2. Racimierz,
3. Żarnowo,
4. Czarnocin,
5. Kopice.

5.3. Charakterystyka podobszarów rewitalizacji – problemy, potrzeby, potencjały i propozycje rozwiązań

5.3.1. Podobszar rewitalizacji Łąka, Racimierz i Żarnowo

Rysunek 2. Podobszar rewitalizacji Łąka-Racimierz-Żarnowo

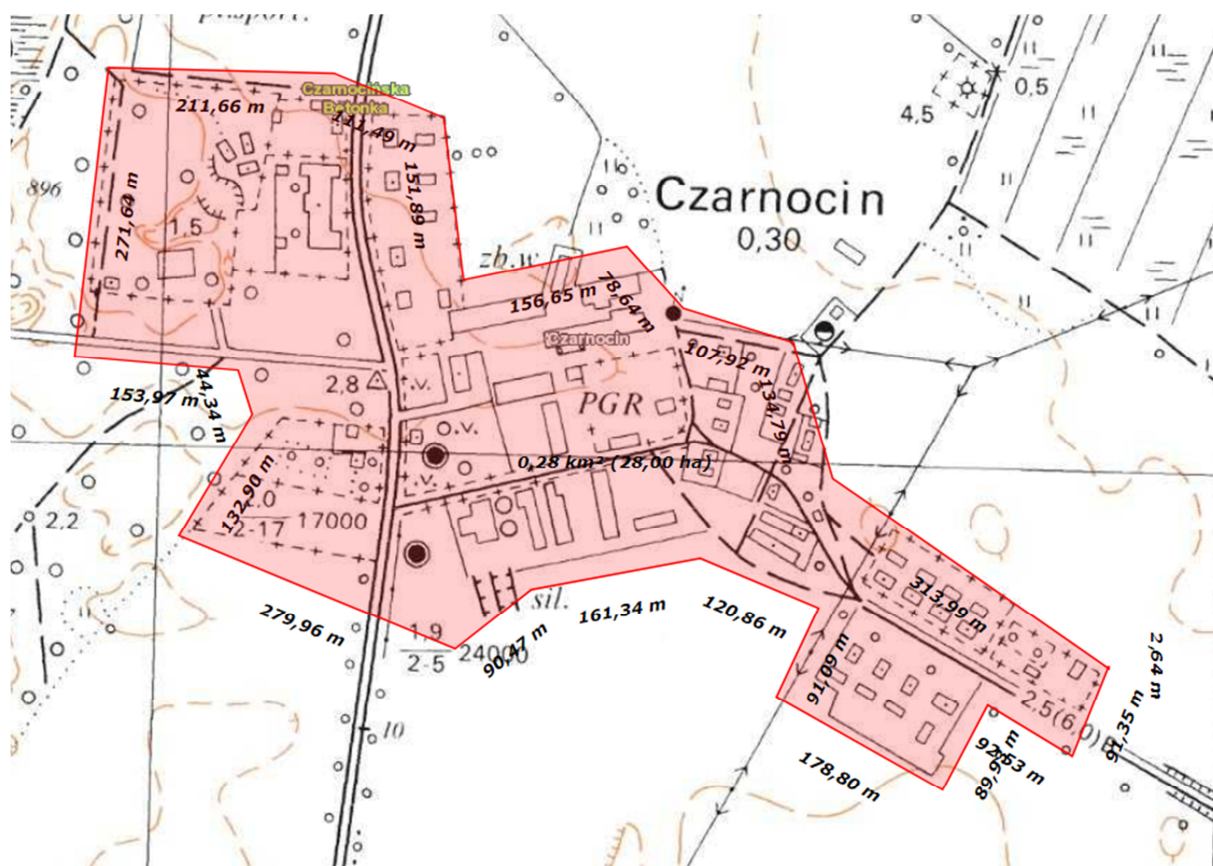
Źródło: geoportal.pl, 1:5000, skalowanie do 31% w pionie i poziomie.

Obszar ten nazywany jest „Trójmiastem”, co wynika z bliskiego położenia tych miejscowości.

Nazwa:	Łąka – Racimierz - Żarnowo	Obszary kryzysowe:
Liczba ludności:	994	Wszystkie miejscowości wyróżnia wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej, a także niska atrakcyjność inwestycyjna wynikająca z niskiej liczby planów zagospodarowania przestrzennego. W Racimierzu i Żarnowie stan techniczny budynków mieszkalnych jest gorszy niż przeciętnie w gminie. Jednak miejscowością o najwyższej kumulacji sfer kryzysowych jest Łąka, która jest miejscowością popegeerowską, z niską przedsiębiorczością oraz wysokim bezrobociem.
Obszar (ha):	128, 16 ha	

Źródło: opracowanie własne.

5.3.2. Podobszar rewitalizacji Czarnocin

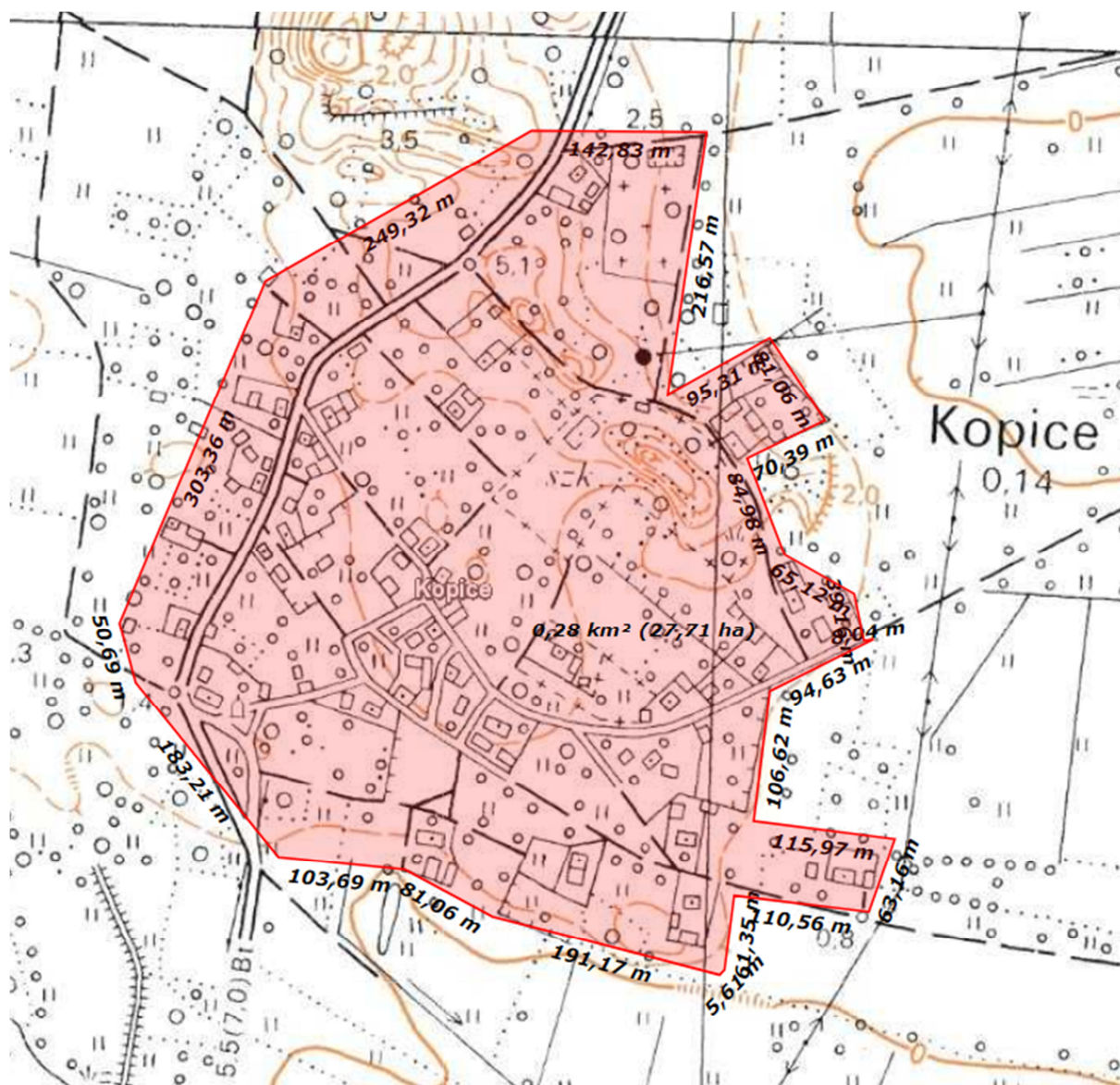
Rysunek 3. Podobszar rewitalizacji Czarnocin

Źródło: geoportal.pl, 1:5000, skalowanie do 64% w pionie i poziomie.

Nazwa:	Czarnocin	Obszary kryzysowe:
Liczba ludności:	291	Czarnocin wyróżnia wyższy od średniej w gminie poziom korzystania z pomocy społecznej, wysoki udział popegeerowskich budynków mieszkalnych oraz ich zły stan techniczny. Dodatkowo, w Czarnocinie występuje niski wskaźnik przedsiębiorczości.
Obszar (ha):	28,00 ha	

Źródło: opracowanie własne.

5.3.3. Podobszar rewitalizacji Kopice

Rysunek 4. Podobszar rewitalizacji Kopice

Źródło: geoportal.pl, 1:5000, skalowanie do 80% w pionie i poziomie.

Nazwa:	Kopice	Obszary kryzysowe:
Liczba ludności:	126	Wysoki wskaźnik osób bezrobotnych oraz ponadprzeciętna skala przestępczości w gminie. Ponadto w Kopicach występuje niski poziom przedsiębiorczości (jedynie 6 zarejestrowanych firm na 126 mieszkańców).
Obszar (ha):	27,71ha	

6. Wizja, cele i kierunki działania

Poza diagnozą Lokalny Program Rewitalizacji składa się z części strategicznej, czyli wskazania kierunków działania zmierzających do odnowy obszarów zdegradowanych i przywrócenia im warunków dla harmonijnego rozwoju.

Część strategiczna LPR Gminy Stepnica składa się z wizji obszaru rewitalizowanego, celu ogólnego i celów szczegółowych oraz projektów rewitalizacyjnych.

6.1. Wizja obszaru rewitalizacji

Wizja obszaru rewitalizacji jest pożądanym obrazem przyszłości obszaru, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Obszary rewitalizacji w Gminie Stepnica obejmują swoim zasięgiem stosunkowo niewielką część gminy. Na obszarze wskazanym do rewitalizacji występuje szereg negatywnych zjawisk społecznych, z których najistotniejsze to znaczny odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej, postępujący dynamicznie proces starzenia się społeczeństwa oraz bezrobocie.

Wskazane obszary gminy charakteryzują się ponadto umiarkowaną aktywnością gospodarczą oraz niższymi od średnich krajowych wskaźnikami rozwoju przedsiębiorczości.

Na obszarze rewitalizacji występują również negatywne zjawiska o charakterze przestrzenno-funkcyjnym, oraz technicznym, w tym niska estetyka przestrzeni oraz zły stan techniczny dróg, brak infrastruktury komunikacyjnej, mała ilość obiektów rekreacyjno - sportowych.

Mając na uwadze powyższe, wizja obszaru rewitalizacji brzmi następująco:

**Obszary rewitalizacji Gminy Stepnica miejscem
nowoczesnym, ekologicznym, o wysokiej jakości życia,
otwartym na nowych i przedsiębiorczych mieszkańców.**

6.2. Cel główny i cele operacyjne

Przedstawiona wizja wymaga działań, które w sposób ukierunkowany pozwolą osiągnąć pożądany stan w perspektywie najbliższych sześciu lat.

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stepnica jest:

Odnowa społeczna wiejskiej jakości życia, polegająca na odnowieniu aktywności mieszkańców w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzenno-technicznym ukierunkowanym na poprawę jakości życia.

Cele operacyjne obejmują sześć obszarów działania:

- Cel 1. Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców oraz osadników
- Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców
- Cel 3. Ograniczenie zjawisk patologicznych,
- Cel 4. Wzrost kapitału ludzkiego i społecznego na obszarach rewitalizacji poprzez wsparcie społecznej partycypacji i budowę instytucji społecznych
- Cel 5. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości,
- Cel 6. Ograniczenie emigracji

Wyznaczone cele operacyjne wskazują kierunki działań dotyczące bardzo szerokiej gamy zjawisk i procesów. Z tego względu projekty rewitalizacyjne wynikające z przedstawionych celów dotyczyć będą m.in.:

- poprawy jakości oferty edukacyjnej, zwłaszcza wobec dzieci w wieku szkolnym,
- poprawy bezpieczeństwa publicznego,
- ograniczaniu zjawiska wykluczenia społecznego (również wśród osób z niepełnosprawnością),
- przeciwdziałaniu niskiej aktywności społecznej,
- przeciwdziałaniu bezrobociu,
- eliminowaniu patologii społecznych (m.in. przestępczość, przemoc w rodzinach),
- poprawie dostępu do rekreacji i kultury, w tym sposobu zarządzania terenami zieleni oraz utrzymaniem czystości.
- upowszechnianiu rozwiązań w zakresie niskiej emisji, energooszczędności i ochrony środowiska,
- poprawie stanu infrastruktury technicznej (w tym zasoby mieszkaniowe oraz drogi lokalne).

W dalszej części przedstawiono projekty wspierające obszary rewitalizowane, a także projekty o znaczeniu pośrednim dla tych obszarów, ale jednoznacznie wpływające na przezwyciężenie sytuacji kryzysowej.

7. Projekty rewitalizacji

Tytuł projektu:	Budowa świetlicy wraz z niezbędną infrastrukturą w miejscowości Łąka		
Podmiot realizujący projekt	<i>Gmina Stepnica , ul. T. Kościuszki 4, 72-112 Stepnica</i>		
Lokalizacja:			
Zakres realizowanych zadań			
Budowa świetlicy oraz jej wyposażenie przyczyni się do wzrostu społecznej spójności, wskaże możliwości współpracy pomiędzy dotąd obcymi sobie środowiskami z tej samej miejscowości.Uzyskanie integracji odbywać się będzie stopniowo: najpierw poprzez działania animujące dzieci i osoby starsze, a bnastępnie pozostałych mieszkańców sołectwa.			
Prognozowane efekty			
G0			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
114 497,30	300 000		414 497,30
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2019	

Tytuł projektu:	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Racimierzu		
Podmiot realizujący projekt	<i>Gmina Stepnica , ul. T. Kościuszki 4, 72-112 Stepnica</i>		
Lokalizacja:	I Podobszar rewitalizacji Łąka, Racimierz i Żarnowo		
Zakres realizowanych zadań			
W związku z reformą edukacji w Racimierzu powstał problem pomieszczenia wszystkich uczniów w istniejącym budynku Szkoły. Dlatego konieczna jest rozbudowa Szkoły o 3-4 klasy lekcyjne co spowoduje, że uczniowie nie będą musieli chodzić do szkoły na dwie zmiany. Istniejąca część budynku szkoły przeznaczona do rozbudowy, to parterowy budynek murowany o wysokości do gzymsu ok 5,0 m. Budynek niepodpiwniczony, kryty dachem dwuspadowym o kącie nachylenia 21%, z pokryciem papą. Budynek o konstrukcji podłużnej dwutraktowej z podłużnym korytarzem i przyległymi do niego salami lekcyjnymi. Budynek połączony jest z głównym budynkiem szkoły parterowym łącznikiem będącym jednocześnie wejściem głównym do szkoły. Od strony północnej działki dostawiona jest hala sportowa połączona z pozostałymi budynkami. Po stronie wschodniej działki na lekkim wzniesieniu znajduje się boisko sportowe z placem zabaw.			
Prognozowane efekty			
G1			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
244 000	455 000		700 000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2022	

Tytuł projektu:	Promenada Słońca Kopice- Czarnocin - ścieżka edukacyjno-przyrodnicza.		
Podmiot realizujący projekt	<i>Kopicki Sportowy Klub Wodny „Szuwarek”, Kopice 55, 72-112 Stepnica</i>		
Lokalizacja:			
Zakres realizowanych zadań			
Celem jest uaktywnienie i lepsza integracja społeczności lokalnej wsi Czarnocin i Kopice. Uatrakcyjnienie turystyczne terenu poprzez wykorzystanie istniejących parków przyrodniczych. W ramach projektu należy przygotować i zamontować dwie wiaty we wsiach, plansze poglądowe na trasie ścieżki, kosze na śmieci, czytelnym oznakowań ścieżki, ławek do odpoczynku i kontemplacji przyrody, wieżę widokową na Zalew, platformę fotograficzną. Do tej pory opracowano szczegółowy przebieg planowanej ścieżki, rodzaje całej infrastruktury towarzyszącej oraz dokonano konsultacji z dwiema firmami wykonawczymi. Dalsze działania utknęły z powodu braku funduszy.			
Prognozowane efekty			
Zmniejszenie barier komunikacyjnych. Zwiększenie dostępności turystycznej.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
12000	48000		60000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2019	

Tytuł projektu:	Przyjazna przystań wodna		
Podmiot realizujący projekt	<i>Kopicki Sportowy Klub Wodny „Szuwarek”, Kopice 55, 720112 Stepnica</i>		
Lokalizacja:			
Zakres realizowanych zadań			
Po wybudowaniu falochronów i pomostów przystani klubu ze środków własnych członków kolejnym etapem winno być pogłębienie toru podejściowego i budowa bosmanki z sanitariatami. Niestety skończyły się pieniądze, a nie ma możliwości aby członkowie klubu byli w stanie pokryć koszty tego projektu.Za realizację tego przedsięwzięcia odpowiedzialne jest nasze stowarzyszenie nie prowadzące działalności gospodarczej. Grupa docelowa to głównie mieszkańcy wsi Kopice i Czarnocin trzymający sprzęt wodny na naszej przystani w sezonie letnim. Niestety brak oczyszczenia dna i równej głębokości toru podejściowego oraz stałego budynku z sanitariatami utrudnia pełne korzystanie z walorów przystani, a także nie przystaje do potrzeb ludzi w XXI wieku. Jest to jedyna chroniona przystań wodna pomiędzy Stepnicą i Wolinem na zalewie Szczecińskim.			
Prognozowane efekty			
U1			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
20000	340000	90000	450000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2019		2022	

Tytuł projektu:	Z Gwiazdami na TY		
Podmiot realizujący projekt	<i>Zajda Lech LATARNIK, Kopice 55, 72-112 Stepnica</i>		
Lokalizacja:			
Zakres realizowanych zadań			
Na terenie wsi Kopice brakuje miejsc pracy dla mieszkańców, brakuje firm o potencjale pozwalającym na zatrudnianie ludzi. Aktualnie, szczególnie w sezonie letnim wynajmowane są domki letniskowe bez specjalnej oferty zajęć w ramach pobytu turystów(poza aktywnością wodną). Poprzez rozwój oferty tematycznej można znacznie zwiększyć i przedłużyć poza sezon letni napływ turystów co da zatrudnienie mieszkańcom wsi , szczególnie tym 50+ .			
Prognozowane efekty			
U2			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
50000	300000	50000	400000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2019		2021	

Tytuł projektu:	Wyposażenie Interdyscyplinarnego Obiektu Edukacyjnego w Czarnocinie
Podmiot realizujący projekt	<i>Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża, Plac Batorego 4/33, 70-207 Szczecin</i>
Lokalizacja:	

Zakres realizowanych zadań			
Posiadane obszary na terenie gminy Stepnica to utworzony w 2005 roku Park Natury Zalewu Szczecińskiego ; nieformalna wielkopowierzchniowa forma ochrony przyrody, będąca od początku istnienia miejscem modelowego wdrażania zasad sieci NATURA 2000. Obszar dedykowany jest ochronie bioróżnorodności charakterystycznej dla częściowo wodno-błotnych obszarów łąkowych, ale i wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju poprzez kreowanie możliwych form edukacji przyrodniczej, turystyki pro-ekologicznej i zasad ekstensywnej gospodarki rolnej. Elementem szczególnym są posiadane stada wolno-żyjących zwierząt: Koników Polskich (największe tego typu stado w Polsce) oraz rzadkich krów rasy Scottish Highland (Szkocka Wyżyna). Prowadzone działania wymagają obecnie kompleksowego uzupełnienia realizowanych zadań z dziedziny edukacji przyrodniczej, co umożliwi lepsze poznawanie unikatowych zasobów przyrodniczych tej części gminy Stepnica, a jednocześnie przyczyni się do wzbogacenia infrastruktury i oferty turystycznej, adresowanych tak do społeczności lokalnej, jak i coraz liczniejszych odwiedzających.			
Prognozowane efekty			
U3			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
5000	50000	5000	60000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2019		2020	

Tytuł projektu:	Modernizacja ogródka edukacyjno – rekreacyjnego
Podmiot realizujący projekt	<i>Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża, Plac Batorego 4/33, 70-207 Szczecin</i>
Lokalizacja:	
Zakres realizowanych zadań	
Posiadane obszary na terenie gminy Stepnica to utworzony w 2005 roku Park Natury Zalewu Szczecińskiego ; nieformalna wielkopowierzchniowa forma ochrony przyrody, będąca od początku istnienia miejscem modelowego wdrażania zasad sieci NATURA 2000. Obszar dedykowany jest ochronie bioróżnorodności charakterystycznej dla częściowo wodno-błotnych obszarów łąkowych, ale i wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju poprzez kreowanie możliwych form edukacji przyrodniczej, turystyki pro-ekologicznej i zasad ekstensywnej gospodarki rolnej. Elementem szczególnym są posiadane stada wolno-żyjących zwierząt: Koników Polskich (największe tego typu stado w Polsce) oraz rzadkich krów rasy Scottish Highland (Szkocka Wyżyna). Prowadzone działania wymagają obecnie kompleksowego wzbogacenia o formy pozwalające na lepsze poznawanie unikatowych zasobów przyrodniczych tej części gminy Stepnica, wzbogacenie infrastruktury turystycznej, umożliwienie mieszkańcom i odwiedzających, wzbogacenia ich wiedzy przyrodniczej. Proponowana inwestycja : modernizacja ogródka edukacyjno - rekreacyjnego – to element kompleksowych działań w dziedzinie szeroko pojętej turystyki pro-ekologicznej. Takie kompleksowe działania są przy tym stymulatorem dla społeczności lokalnej do możliwego kreowania produktu lokalnego (przewodnicy, rękodzieło, baza noclegowa i gastronomiczna itp.), czego próby w ubiegłych latach Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża czyniło. Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża posiada olbrzymie doświadczenie w działaniach i współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego gminy Stepnica, współpracując przy szeregu inicjatyw od początku swojej działalności, a więc od 1996 roku. Posiada też dobrze przygotowaną kadrę zarówno do działań na rzecz przyrody in-situ, jak i do nowoczesnych działań w dziedzinie obsługi ruchu turystycznego w oparciu o unikatowe zasoby przyrodnicze. Proponowane działanie inwestycyjne, modernizacja ogródka edukacyjno – rekreacyjnego, skierowane jest na szereg grup docelowych, przede wszystkim jednak na rosnącej grupie turystów oraz skierowana jest dla mieszkańców gminy Stepnica. Proponowana inwestycja to również bardzo istotne wzbogacenie realizowanych obecnie działań przez Urząd Marszałkowski, takich jak ścieżka rowerowa wzdłuż Zalewu Szczecińskiego, gdyż ogródek przylega do trasy tej ścieżki.	
Prognozowane efekty	

G6			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
8000	12000		20000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2019		2020	

Tytuł projektu:	Modernizacja przystani kajakowej na Kanale Czarnocińskim
Podmiot realizujący projekt	<i>Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża, Plac Batorego 4/33, 70-207 Szczecin</i>
Lokalizacja:	
Zakres realizowanych zadań	
Posiadane obszary na terenie gminy Stepnica to utworzony w 2005 roku Park Natury Zalewu Szczecińskiego ; nieformalna wielkopowierzchniowa forma ochrony przyrody, będąca od początku istnienia miejscem modelowego wdrażania zasad sieci NATURA 2000. Obszar dedykowany jest ochronie bioróżnorodności charakterystycznej dla częściowo wodno-błotnych obszarów łąkowych, ale i wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju poprzez kreowanie możliwych form edukacji przyrodniczej, turystyki pro-ekologicznej i zasad ekstensywnej gospodarki rolnej. Elementem szczególnym są posiadane stada wolno-żyjących zwierząt: Koników Polskich (największe tego typu stado w Polsce) oraz rzadkich krów rasy Scottish Highland (Szkocka Wyżyna). Prowadzone działania wymagają obecnie kompleksowego wzbogacenia o formy pozwalające na lepsze poznawanie unikatowych zasobów przyrodniczych tej części gminy Stepnica, wzbogacenie infrastruktury turystycznej, umożliwienie mieszkańcom i odwiedzających, wzbogacenia ich wiedzy przyrodniczej. Proponowana inwestycja : odbudowa i modernizacja przystani kajakowej na Kanale Czarnocińskim – to element kompleksowych działań w dziedzinie szeroko pojętej turystyki pro-ekologicznej. Takie kompleksowe działania są przy tym stymulatorem dla społeczności lokalnej do możliwego kreowania produktu lokalnego (przewodnicy, rękodzieło, baza noclegowa i gastronomiczna itp.), czego próby w ubiegłych latach Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża czyniło. Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża posiada olbrzymie doświadczenie w działaniach i współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego gminy Stepnica, współpracując przy szeregu inicjatyw od początku swojej działalności, a więc od 1996 roku. Posiada też dobrze przygotowaną kadrę zarówno do działań na rzecz przyrody in-situ, jak i do nowoczesnych działań w dziedzinie obsługi ruchu turystycznego w oparciu o unikatowe zasoby przyrodnicze. Proponowane działanie inwestycyjne, odbudowa i modernizacja przystani kajakowej na Kanale Czarnocińskim skierowane jest na grupy docelowe związane z turystyka wodną,	
Prognozowane efekty	
U7	
Sposób oceny uzyskanych rezultatów	

Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
	17500	7500	25000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2020		2020	

Tytuł projektu:	<i>Montaż stojaków na rowery na terenie Parku Natury Zalewu Szczecińskiego</i>
Podmiot realizujący projekt	<i>Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża, Plac Batorego 4/33, 70-207 Szczecin</i>
Lokalizacja:	
Zakres realizowanych zadań	
Posiadane obszary na terenie gminy Stepnica to utworzony w 2005 roku Park Natury Zalewu Szczecińskiego ; nieformalna wielkopowierzchniowa forma ochrony przyrody, będąca od początku istnienia miejscem modelowego wdrażania zasad sieci NATURA 2000. Obszar dedykowany jest ochronie bioróżnorodności charakterystycznej dla częściowo wodno-błotnych obszarów łąkowych, ale i wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju poprzez kreowanie możliwych form edukacji przyrodniczej, turystyki pro-ekologicznej i zasad ekstensywnej gospodarki rolnej. Elementem szczególnym są posiadane stada wolno-żyjących zwierząt: Koników Polskich (największe tego typu stado w Polsce) oraz rzadkich krów rasy Scottish Highland (Szkocka Wyżyna). Prowadzone działania wymagają obecnie kompleksowego wzbogacenia o formy pozwalające na lepsze poznawanie unikatowych zasobów przyrodniczych tej części gminy Stepnica, wzbogacenie infrastruktury turystycznej, umożliwienie mieszkańcom i odwiedzających, wzbogacenia ich wiedzy przyrodniczej. Proponowana drobna inwestycja : przygotowanie stojaków na rowery skonstruowanych z materiałów naturalnych – pnij, to element kompleksowych działań w dziedzinie szeroko pojętej turystyki pro-ekologicznej będących przy tym stymulatorem dla społeczności lokalnej do możliwego kreowania produktu lokalnego (przewodnicy, rękodzieło, baza noclegowa i gastronomiczna itp.), czego próby w ubiegłych latach Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża czyniło. Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża posiada olbrzymie doświadczenie w działaniach i współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego gminy Stepnica, współpracując przy szeregu inicjatyw od początku swojej działalności, a więc od 1996 roku. Posiada też dobrze przygotowaną kadrę zarówno do działań na rzecz przyrody in-situ, jak i do nowoczesnych działań w dziedzinie obsługi ruchu turystycznego w oparciu o unikatowe zasoby przyrodnicze. Proponowane działanie inwestycyjne skierowane jest na szereg grup docelowych, przede wszystkim jednak na mieszkańców gminy Stepnica, jako odbiorców, ale i potencjalnych kreatorów rozwoju lokalnego w dziedzinie turystyki i edukacji. Dla odwiedzających nasze tereny rowerzystów to potrzebne miejsce odpoczynku i wzbogacenia wiedzy na trasie wędrówek pieszych i rowerowych przez tą część gminy Stepnica. Proponowana inwestycja to również bardzo istotne wzbogacenie realizowanych obecnie działań przez Urząd Marszałkowski, takich jak ścieżka rowerowa wzdłuż Zalewu Szczecińskiego, gdyż lokalizacja stojaków związana jest właśnie z tą ścieżką..	
Prognozowane efekty	

U8			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
2000	11000	2000	15000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2019		2019	

Tytuł projektu:	<i>Zakup 3 ekologicznych toalet przenośnych wraz z przygotowaniem konstrukcji towarzyszących z materiałów naturalnych na terenie Parku Natury Zalewu Szczecińskiego</i>
Podmiot realizujący projekt	<i>Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża, Plac Batorego 4/33, 70-207 Szczecin</i>
Lokalizacja:	
Zakres realizowanych zadań	
Posiadane obszary na terenie gminy Stepnica to utworzony w 2005 roku Park Natury Zalewu Szczecińskiego ; nieformalna wielkopowierzchniowa forma ochrony przyrody, będąca od początku istnienia miejscem modelowego wdrażania zasad sieci NATURA 2000. Obszar dedykowany jest ochronie bioróżnorodności charakterystycznej dla częściowo wodno-błotnych obszarów łąkowych, ale i wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju poprzez kreowanie możliwych form edukacji przyrodniczej, turystyki pro-ekologicznej i zasad ekstensywnej gospodarki rolnej. Elementem szczególnym są posiadane stada wolno-żyjących zwierząt: Koników Polskich (największe tego typu stado w Polsce) oraz rzadkich krów rasy Scottish Highland (Szkocka Wyżyna). Prowadzone działania wymagają obecnie kompleksowego wzbogacenia o formy pozwalające na lepsze poznawanie unikatowych zasobów przyrodniczych tej części gminy Stepnica, wzbogacenie infrastruktury turystycznej, umożliwienie mieszkańcom i odwiedzającym, wzbogacenia ich wiedzy przyrodniczej. Proponowana inwestycja : zakup 3 ekologicznych toalet przenośnych wraz przygotowaniem konstrukcji towarzyszącej z materiałów naturalnych – to element kompleksowych działań w dziedzinie szeroko pojętej turystyki pro-ekologicznej. Takie kompleksowe działania są przy tym stymulatorem dla społeczności lokalnej do możliwego kreowania produktu lokalnego (przewodnicy, rękodzieło, baza noclegowa i gastronomiczna itp.), czego próby w ubiegłych latach Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża czyniło. Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża posiada olbrzymie doświadczenie w działaniach i współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego gminy Stepnica, współpracując przy szeregu inicjatyw od początku swojej działalności, a więc od 1996 roku. Posiada też dobrze przygotowaną kadrę zarówno do działań na rzecz przyrody in-situ, jak i do nowoczesnych działań w dziedzinie obsługi ruchu turystycznego w oparciu o unikatowe zasoby przyrodnicze. Proponowane działanie inwestycyjne, zakup toalet, skierowane jest na szereg grup docelowych, przede wszystkim jednak na rosnącej grupie turystów oraz skierowana dla mieszkańców gminy Stepnica. Proponowana inwestycja to również bardzo istotne wzbogacenie realizowanych obecnie działań przez Urząd Marszałkowski, takich jak ścieżka rowerowa wzdłuż Zalewu Szczecińskiego, gdyż lokalizacja toalet związana jest również z tą ścieżką..	
Prognozowane efekty	

U9			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
3000	9000	1000	12000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2018	

Tytuł projektu:	Modernizacja wiaty rekreacyjno-edukacyjnej na terenie Parku Natury Zalewu Szczecińskiego
Podmiot realizujący projekt	Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża, Plac Batorego 4/33, 70-207 Szczecin
Lokalizacja:	
Zakres realizowanych zadań	
Posiadane obszary na terenie gminy Stepnica to utworzony w 2005 roku Park Natury Zalewu Szczecińskiego ; nieformalna wielkopowierzchniowa forma ochrony przyrody, będąca od początku istnienia miejscem modelowego wdrażania zasad sieci NATURA 2000. Obszar dedykowany jest ochronie bioróżnorodności charakterystycznej dla częściowo wodno-błotnych obszarów łąkowych, ale i wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju poprzez kreowanie możliwych form edukacji przyrodniczej, turystyki pro-ekologicznej i zasad ekstensywnej gospodarki rolnej. Elementem szczególnym są posiadane stada wolno-żyjących zwierząt: Koników Polskich (największe tego typu stado w Polsce) oraz rzadkich krów rasy Scottish Highland (Szkocka Wyżyna). Prowadzone działania wymagają obecnie kompleksowego wzbogacenia o formy pozwalające na lepsze poznawanie unikatowych zasobów przyrodniczych tej części gminy Stepnica, wzbogacenie infrastruktury turystycznej, umożliwienie mieszkańcom i odwiedzających, wzbogacenia ich wiedzy przyrodniczej. Proponowana inwestycja : modernizacja wiaty rekreacyjno - edukacyjnej to element kompleksowych działań w dziedzinie szeroko pojętej turystyki pro-ekologicznej będąca przy tym stymulatorem dla społeczności lokalnej do możliwego kreowania produktu lokalnego (przewodnicy, rękodzieło, baza noclegowa i astronomiczna itp.), czego próby w ubiegłych latach Stowarzyszenie Na rzecz Wybrzeża czyniło. Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża posiada olbrzymie doświadczenie w działaniach i współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego gminy Stepnica, współpracując przy szeregu inicjatyw od początku swojej działalności, a więc od 1996 roku. Posiada też dobrze przygotowaną kadrę zarówno do działań na rzecz przyrody in-situ, jak i do nowoczesnych działań w dziedzinie obsługi ruchu turystycznego w oparciu o unikatowe zasoby przyrodnicze. Proponowane działanie inwestycyjne skierowane jest na szereg grup docelowych, przede wszystkim jednak na mieszkańców gminy Stepnica, jako odbiorców, ale i potencjalnych kreatorów rozwoju lokalnego w dziedzinie turystyki i edukacji. Dla odwiedzających to potrzebne miejsce odpoczynku i wzbogacenia wiedzy na trasie wędrówek pieszych i rowerowych przez tą część gminy Stepnica. Dotychczas posiadana infrastruktura w postaci wiaty jest w świetle potencjalnego i obserwowanego rozwoju usług pro-przyrodniczych (tzw. „eco-goods”) i turystycznych niewystarczająca lub przez lata eksploatacji wymagająca rewitalizacji. Wzbogaci więc katalog propozycji zmierzających do lepszego poznania i ochrony przyrody Parku Natury Zalewu Szczecińskiego. Wiąta rekreacyjno - turystyczna umożliwi też pełniejsze poznanie walorów ekosystemów łąk i pastwisk oraz obszarów zalesionych okolicy, poprzez umieszczone tablice informacyjne w 3 językach.. Wiąta pozwoli także na ewentualne bezpieczne obserwacje fauny (krowy, koniki, zwierzyzna	

płowa, obserwacje bogatej ornitofauny). Proponowana inwestycja to również wzbogacenie realizowanych obecnie działań przez Urząd Marszałkowski, takich jak ścieżka rowerowa wzdłuż Zalewu Szczecińskiego, gdyż lokalizacja wiaty związana jest właśnie z tą ścieżką..			
Prognozowane efekty			
U10			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
1000	12500	1500	15000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2019	

Tytuł projektu:	<i>Budowa dwóch wież widokowych wraz z elementami edukacji pro-przyrodniczej (tablice informacyjne w 3 językach) oraz zapleczem (kosze na śmieci, siedziska)</i>
Podmiot realizujący projekt	<i>Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża, Plac Batorego 4/33, 70-207 Szczecin</i>
Lokalizacja:	
Zakres realizowanych zadań	
Posiadane obszary na terenie gminy Stepnica to utworzony w 2005 roku Park Natury Zalewu Szczecińskiego ; nieformalna wielkopowierzchniowa forma ochrony przyrody, będąca od początku istnienia miejscem modelowego wdrażania zasad sieci NATURA 2000. Obszar dedykowany jest ochronie bioróżnorodności charakterystycznej dla częściowo wodno-błotnych obszarów łąkowych, ale i wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju poprzez kreowanie możliwych form edukacji przyrodniczej, turystyki pro-ekologicznej i zasad ekstensywnej gospodarki rolnej. Elementem szczególnym są posiadane stada wolno-żyjących zwierząt: Koników Polskich (największe tego typu stado w Polsce) oraz rzadkich krów rasy Scottish Highland (Szkocka Wyżyna). Prowadzone działania wymagają obecnie kompleksowego wzbogacenia o formy pozwalające na lepsze poznawanie unikatowych zasobów przyrodniczych tej części gminy Stepnica, wzbogacenie infrastruktury turystycznej, umożliwienie mieszkańcom i odwiedzającym, wzbogacenia ich wiedzy przyrodniczej. Proponowana inwestycja :dwie wieże widokowe to element działań w dziedzinie szeroko pojętej turystyki pro-ekologicznej będą przy tym stymulatorem dla społeczności lokalnej do możliwego kreowania produktu lokalnego (przewodnicy, rękodzieło, baza noclegowa i astronomiczna itp.), czego próby w ubiegłych latach Stowarzyszenie Na rzecz Wybrzeża czyniło. Stowarzyszenie Na Rzecz Wybrzeża posiada olbrzymie doświadczenie w działaniach i współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego gminy Stepnica, współpracując przy szeregu inicjatyw od początku swojej działalności, a więc od 1996 roku. Posiada też dobrze przygotowaną kadrę zarówno do działań na rzecz przyrody in-situ, jak i do nowoczesnych działań w dziedzinie obsługi ruchu turystycznego w oparciu o unikatowe zasoby przyrodnicze. Proponowane działanie inwestycyjne skierowane jest na szereg grup docelowych, przede wszystkim jednak na mieszkańców gminy Stepnica, jako odbiorców, ale i potencjalnych kreatorów rozwoju lokalnego w dziedzinie turystyki i edukacji. Dotychczas posiadana infrastruktura jest w świetle potencjalnego i obserwowanego rozwoju usług pro-przyrodniczych (tzw. „eco-goods”) i turystycznych niewystarczająca lub przez lata eksploatacji wymagająca rewitalizacji. Wzbogaci więc katalog propozycji zmierzających do dalszego rozwoju gminy, przyczyni się do lepszego poznania i ochrony przyrody. Wieże widokowe umożliwią pełniejsze poznanie krajobrazu wybrzeża Zalewu Szczecińskiego oraz ekosystemów łąk i pastwisk oraz obszarów zalesionych okolicy. Wieże pozwolą także na bezpieczne obserwacje fauny (krowy, koniki, zwierzyna płowa, obserwacje bogatej ornitofauny). Umożliwią także lepszą kontrolę i działania prewencyjne – zabezpieczające wartości przyrodnicze.	

Proponowana inwestycja to również wzbogacenie realizowanych obecnie działań przez Urząd Marszałkowski, takich jak ścieżka rowerowa wzdłuż Zalewu Szczecińskiego, gdyż lokalizacja wież związana jest właśnie z tą ścieżką..

Prognozowane efekty

U11

Sposób oceny uzyskanych rezultatów

Źródła finansowania:

Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
8000	97000	10000	115000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2020	

Tytuł projektu:	Zakup sprzętu gaśniczego dla OSP Czarnocin oraz OSP Racimierz		
Podmiot realizujący projekt	<i>OSP Racimierz</i>		
Lokalizacja:			
Zakres realizowanych zadań			
Zapewnienie bezpieczeństwa osób i mienia na terenie rewitalizowanym.			
Prognozowane efekty			
U12			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
15000	33000	2000	50000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2020		2023	

Tytuł projektu:	„Razem do celu” - aktywizacja społeczno-zawodowa 30 osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym z gminy Stepnica		
Podmiot realizujący projekt	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stepnicy		
Lokalizacja:			
Zakres realizowanych zadań			
Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.			
Prognozowane efekty			
U13			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
50000	25000		30000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2019	

Tytuł projektu:	„Stepnickie połowy” – cykl imprez plenerowych		
Podmiot realizujący projekt	Gminny Ośrodek Kultury, ul. Portowa 7, 72-112 Stepnica		
Lokalizacja:			
Zakres realizowanych zadań			
Aktywizacja lokalnej społeczności w ramach działań miękkich zorientowanych na rybołówstwo w obrębie Zalewu Szczecińskiego. Rozwijanie prestiżu zawodu oraz rangi sportów wędkarskich.			
Prognozowane efekty			
U14			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
3 000	25 000	2 000	30 000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2023	

Tytuł projektu:	Zakup nowych łodzi z wyposażeniem dla szkółki żeglarskiej		
Podmiot realizujący projekt	<i>Gminny Ośrodek Kultury, ul. Portowa 7, 72-112 Stepnica</i>		
Lokalizacja:			
Zakres realizowanych zadań			
Zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych. Budowanie aktywnego stylu życia.			
Prognozowane efekty			
U15			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
4000	31000	5000	40000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2019	

Tytuł projektu:	Remont budynków popegeerowskich w miejscowości Czarnocin		
Podmiot realizujący projekt	Sołectwo Czarnocin		
Lokalizacja:			
Zakres realizowanych zadań			
Budynki wskazane do remontu są jedno – wielorodzinne. Zamieszkiwane są przez byłych pracowników PGR., którzy nie mają środków finansowych na ich odnowę,			
Prognozowane efekty			
G7			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
7500	42500		50000
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2021	

8. System wdrażania i monitorowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

8.1. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Burmistrz Miasta Stepnica przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji, powołanego w Urzędzie Miasta i Gminy w Stepnicy, który posiada wiedzę i doświadczenie w zakresie zarządzania projektami. Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy, odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy. Koordynator będzie współpracował z innymi pracownikami Urzędu Miasta i Gminy w Stepnicy, a także jednostek organizacyjnych gminy, będących specjalistami w danych dziedzinach. Odpowiedzialny będzie za przepływ informacji między interesariuszami rewitalizacji (w tym partnerami projektów rewitalizacyjnych) a Burmistrzem, który będzie podejmował kluczowe decyzje dotyczące procesu rewitalizacji.

Koordynatorem rewitalizacji, ze względu na umocowanie kompetencyjne, będzie Inspektor ds. funduszy, promocji i sportu. W celu efektywnego oraz zintegrowanego współdziałania różnych jednostek, na rzecz realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zaangażowani zostaną przedstawiciele także innych referatów/samodzielnych stanowisk pracy Urzędu Miasta i Gminy Stepnica i/lub jednostek organizacyjnych gminy odpowiedzialnych za realizację konkretnych projektów.

Koordynator ds. rewitalizacji podejmować będzie działania na rzecz spójności procedur w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie powiązanych projektów infrastrukturalnych („twardych”) oraz społecznych („miękkich”). Koordynator współpracować będzie z przedstawicielami Urzędu Miasta i Gminy w Stepnicy, kierownikami gminnych instytucji zaangażowanych w realizację Programu, liderami społeczności /sołectw/ ujętych do działań rewitalizacyjnych, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli Rady Miasta Stepnica. Zespół stanowi naturalny pomost wymiany uwag, inicjatyw, informacji. Uczestniczy i uczestniczył będzie na wszystkich etapach realizacji procesu.

Zadania niezbędne do wdrażania LPR wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych gminy, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z komórek urzędu lub jednostek organizacyjnych gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane jako zadania własne gminy będą wdrożone zgodnie z uchwaloną przez Radę Miejską Stepnicy Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi, zapewniając efektywną realizację zaplanowanych działań. W zakresie zarządzania środkami finansowymi niezbędnymi do wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Skarbnik Gminy oraz Referat finansów i mienia komunalnego.

W związku z tym, że realizacja zaplanowanych działań rewitalizacyjnych odbywać się będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej to interesariusze rewitalizacji, korzystając z dofinansowania projektów unijnymi środkami finansowymi będą zobowiązani przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych (szczególnie w zakresie realizacji projektów

partnerskich). Zasady realizacji projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych z RPO Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014–2020 będą wynikać z obowiązujących dokumentów programowych, a determinowane będą określonymi procedurami konkursowymi.

8.2. System monitoringu

Opracowanie właściwego systemu monitoringu, a także ocena skuteczności działań wynikających z wprowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych w życie, umożliwi zbadanie rezultatów osiągniętych w poszczególnych projektach. System monitoringu będzie składał się z trzech podstawowych narzędzi:

- **Monitoring stały**, który jest prowadzony na bieżąco w trakcie realizacji Programu. Operator (komisja) rewitalizacji zbiera informacje od jednostek odpowiedzialnych za realizację projektów w ramach ich kompetencji. Dzięki temu odpowiednio analizuje i reaguje na zmiany. Uzyskuje również dane bezpośrednio od jednostek, które posłużą do sporządzenia raportów i ewaluacji działań. Monitorowanie obejmować będzie zarówno rzeczowe, jak i finansowe aspekty wdrażania LPR.
 - **Monitoring rzeczowy** dostarczy danych na temat aktualnego stanu realizacji LPR oraz umożliwi ocenę postępu i efektywności jego głównych założeń. Mierzone będą one za pomocą corocznych zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych do konkretnych projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i wskaźników oddziaływania w odniesieniu do celów rewitalizacji, które wykorzystane zostały na etapie diagnostycznym gminy do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji. W związku z tym posłużą do przedstawienia skali i charakteru zmian w aktualnej sytuacji czy tendencji zachodzących na obszarze rewitalizacji w porównaniu do terenu całej gminy. Wszystkie wskaźniki gromadzone będą na bieżąco w miarę postępu prac, natomiast ich stan osiągnięcia oceniany będzie cyklicznie co 2 lata.
 - **Monitoring finansowy** dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.
- **Raport** sporządzony co najmniej raz na 3 lata – sugeruje się sporządzanie coroczne jako instrumentu kontroli nad wykonalnością projektów w ramach Programu. Raport taki powinien zawierać opis postępu prac i realizacji projektów, analizę kosztów i wydatków, a także listę najważniejszych wydarzeń mających wpływ na realizację zadań. Raport taki sporządza operator (komisja) rewitalizacji na podstawie danych zebranych od jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych projektów.
- **Ewaluacja ex-post** – przeprowadzona po zakończeniu Programu Rewitalizacji. Składa się na nią końcowy raport z realizacji całego programu z analizą finansową i wykonalności rzeczowej. Opublikowany powinien być na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Stepnica (Biuletyn Informacji Publicznej). Uzupełnieniem powinien być materiał audiowizualny w postaci map, grafiki, zdjęć, filmów itp. uwzględniający stan przed realizacją, w trakcie prowadzenia prac, jak

i po ich zakończeniu. Raport taki jest sporządzany przez Burmistrza i przedstawiany Radzie Gminy oraz uchwalany. Drugą częścią ewaluacji jest ocena przy użyciu danych społeczno – ekonomicznych. Badania obejmują wszystkie sfery, których dotyczył kryzys. Dzięki zestawieniu danych z diagnozy stanu przed rozpoczęciem i po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych, będzie można stwierdzić czy zaproponowane przedsięwzięcia przyniosły efekty oraz w jakim stopniu wpłynęły na poprawę sytuacji na obszarze rewitalizacji i całej Gminy Stepnica.

Ewaluacja jest przydatna przy planowaniu kolejnych działań rewitalizacyjnych. Jest bowiem zbiorem uwag, rozpoznaniem przeszkód i możliwych sposobów ich rozwiązania. Dzięki temu kolejne projekty będą miały zmniejszone ryzyko niepowodzenia.

Ocena skuteczności działań ma na celu rozpoznanie, czy zostały spełnione cele rewitalizacji założone na początku Programu. Jej przeprowadzenie będzie możliwe przez zbadanie wskaźników, które opisują zmiany, jakie zaszły na rewitalizowanym obszarze.

8.3. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne wpisane są w proces rewitalizacji na terenie Gminy Stepnica jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie (w tym finansowanie), monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze objętym programem rewitalizacji. Ponadto realizuje *zasadę partnerstwa* wynikającą z art. 5 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Opiera się ona na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji negatywnych zjawisk oraz wykorzystania lokalnych potencjałów, a tym samym poprawiających warunki i jakość życia mieszkańców. Kluczowymi interesariuszami rewitalizacji są mieszkańcy obszaru rewitalizacji, a także inni mieszkańcy gminy.

Narzędzia partycypacji społecznej zastosowane na każdym etapie sporządzenia i wdrażania LPR ukierunkowane zostały na możliwie dojrzałe formy, obejmujące nie tylko informowanie, ale również opracowywanie, konsultowanie, współdecydowanie, kontrolę obywatelską, badania ilościowa (m.in. ankieta na obszarze rewitalizacji), inicjatywę lokalną (m.in. nabór pomysłów na projekty poprzez kartę projektową) czy współrealizację (m.in. konkursy na partnerów).

Modyfikacje wprowadzane do Programu w reakcji na zmiany zachodzące w otoczeniu. Podczas realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest wychwytywanie zmian i szybkie reagowanie na nowe zdarzenia. Mogą one zachodzić na obszarze rewitalizacji lub poza nim, pozostawać w zależności z terenem oraz wywierać na niego wpływ. Ważne jest więc monitorowanie sytuacji szerzej, by odpowiednio organizować działania zapobiegawcze. Zmiany powinny zostać opisane i zawierać rodzaj i przyczynę, wpływ na dalszą realizację Programu i propozycje modyfikacji. Rada Gminy akceptuje i przyjmuje zmiany w Programie.

9. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Opracowany Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem strategicznym obejmującym szereg działań inwestycyjnych. W celu harmonizacji interesów beneficjentów projektów z pozostałymi mieszkańcami obszaru gminy jest ocena wpływu przyjętych założeń na otoczenie. Zgodnie z regulacjami prawnymi ma ona postać strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ). Podstawowym dokumentem regulującym kwestie przeprowadzenia SOOŚ jest ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1235 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą OOS.

Lokalny Program Rewitalizacji nie jest dokumentem planistycznym, dotyczącym kształtowania polityki przestrzennej gminy na mocy ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2012 roku poz. 647 z późn. zm.) oraz nie stanowi strategii rozwoju regionalnego, gdyż ma zasięg lokalny (dotyczy obszaru jednej gminy). Odnosząc się do art. 46 pkt 2 ustawy OOS, należy zauważyć, że przedmiotowy dokument stanowi wprawdzie plan skoncentrowany m.in. na rewitalizacji, lecz nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Natomiast art. 47 ustawy OOS, stanowi, że: „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest konieczne w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione w art. 46, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko”.

Przyjęto, że SOOŚ zostanie przeprowadzona, o ile, po zakończeniu procesu opiniowania przez instytucje wymienione w art. 17 ust 2 pkt 4 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), a także uzgodnieniu braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 47 i 49 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) takie zalecenie zostanie uzgodnione.

10. Spis tablic i rysunków

Tabela 1. Podstawowe dane o gminie Stepnica	7
Tabela 2. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej	27
Tabela 3. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na obszarze Gminy Stepnica.....	28
Tabela 4. Udział mieszkań popegeerowskich w miejscowościach oraz kwartałach Gminy Stepnica. .	29
Tabela 5. Liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego w Gminie Stepnica (stan na dzień 30 września 2017 roku).....	30
Tabela 6. Stan techniczny budynków mieszkalnych w miejscowościach oraz kwartałach miejskich w gminie Stepnica	32
Tabela 7. Ilość azbestu do utylizacji (ton na 100 mieszkańców) – wyliczenia szczegółowe.....	33
Tabela 8. Standaryzacja wartości wskaźników kryzysowych w wyróżnionych obszarach funkcjonalnych	35
Rysunek 1. Kwartały miejskie Stepnicy	25
Rysunek 2. Podobszar rewitalizacji Łąka-Racimierz-Żarnowo.....	38
Rysunek 3. Podobszar rewitalizacji Czarnocin.....	39
Rysunek 4. Podobszar rewitalizacji Kopice.....	40